

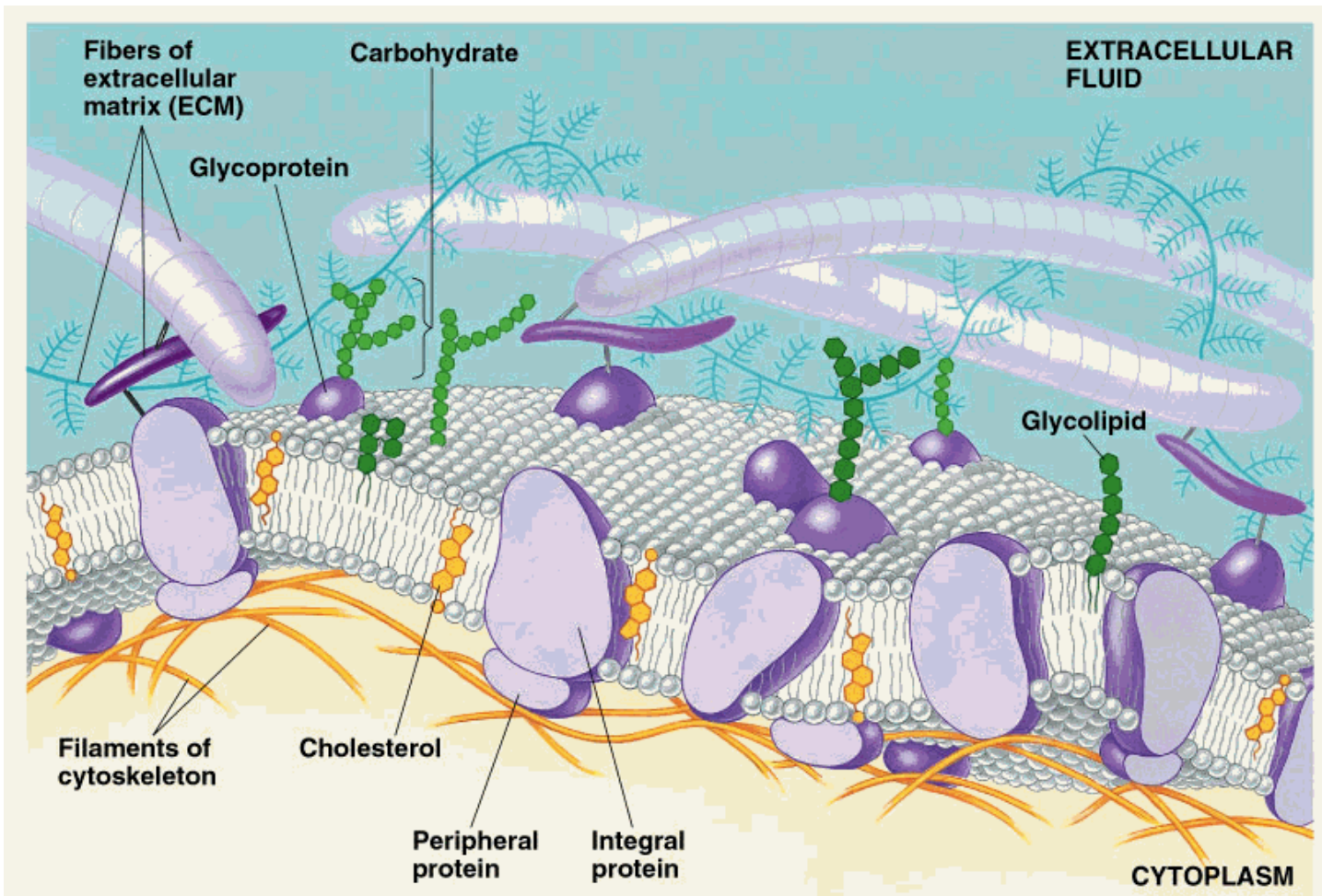
Biološke membrane in transport

Model tekočega mozaika, asimetričnost, omogočeno lateralno gibanje lipidov in proteinov , oligosahardine verige lipidov in proteinov na zunanji strani

Sestava in struktura membrane

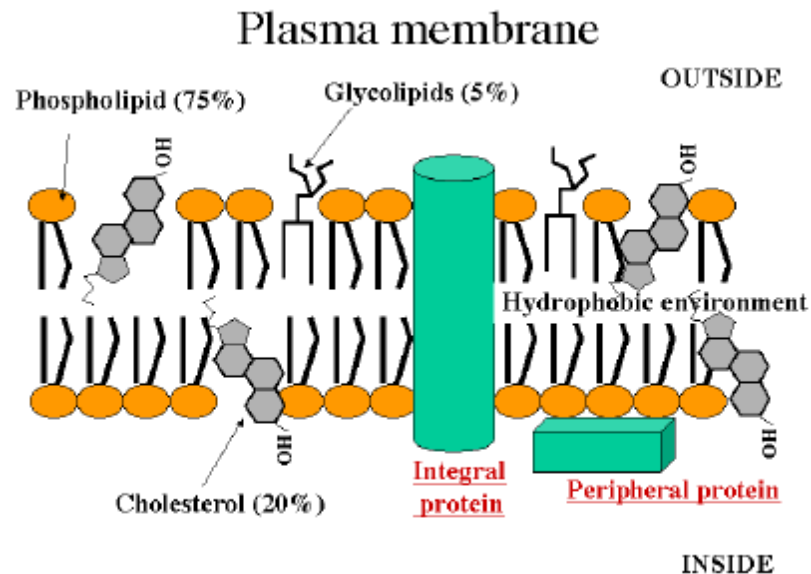
Dinamika membrane

Transport čez membrano – transmembranski proteini

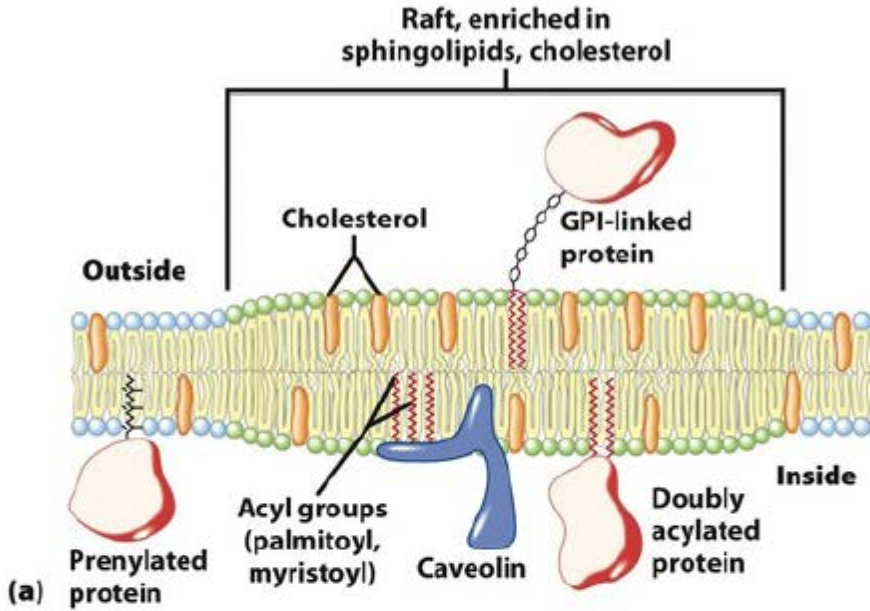
Vsako kraljestvo, vrsta, tkivo, tip celic in organel ima v membranah značilen set lipidov in proteinov

Plazemska membrana	proteini	fosfolipidi	steroli	vrsta sterola
Člov. mielin. ovojnica	30	30	19	holesterol
Mišja jetra	45	27	25	holesterol
List koruze	47	26	7	stigmasterol
Kvasovka	52	7	4	ergosterol
Paramecij (protist)	56	40	4	sitosterol
<i>E. Coli</i>	75	25	0	/

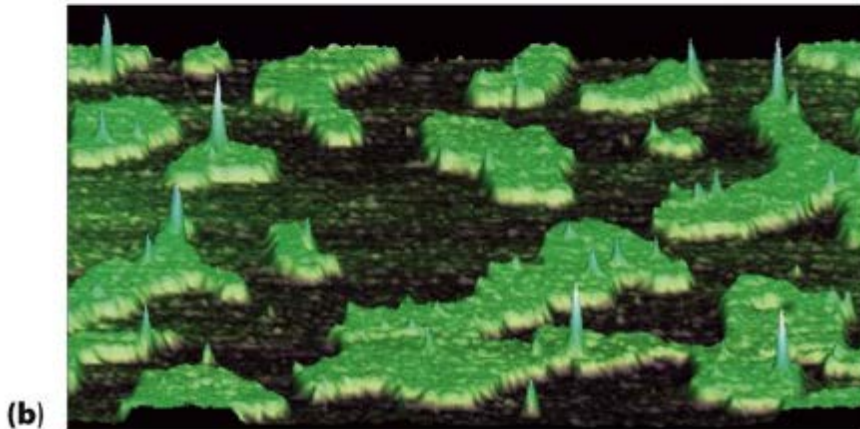
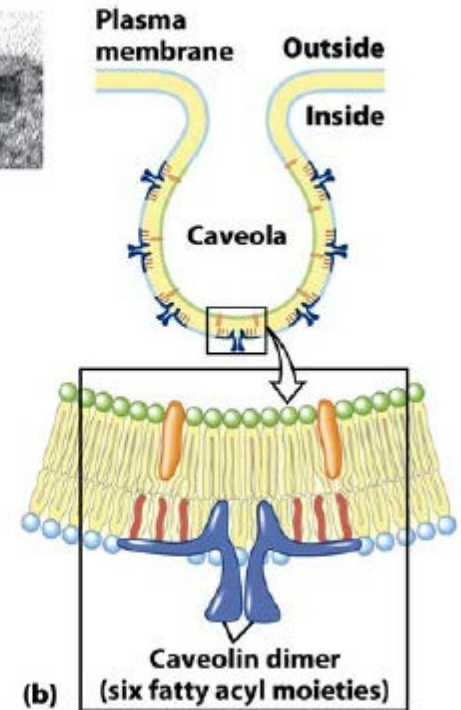

Lipidni rafti (splavi) so s proteini bogate mikrodomene membran

Kaveole so lipidni rafti s proteinom kaveolinom

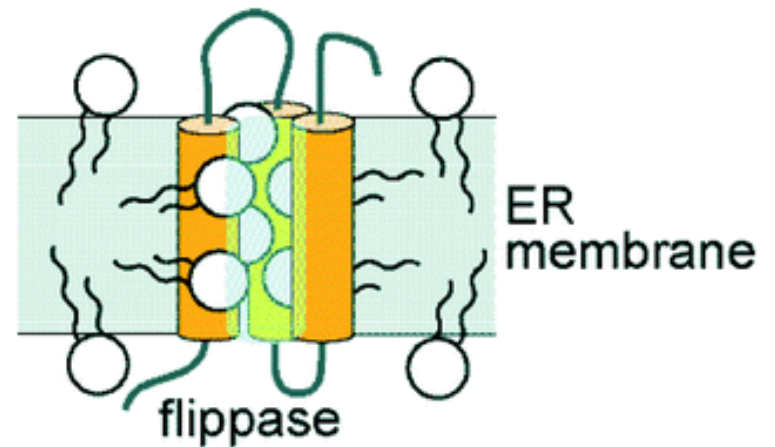
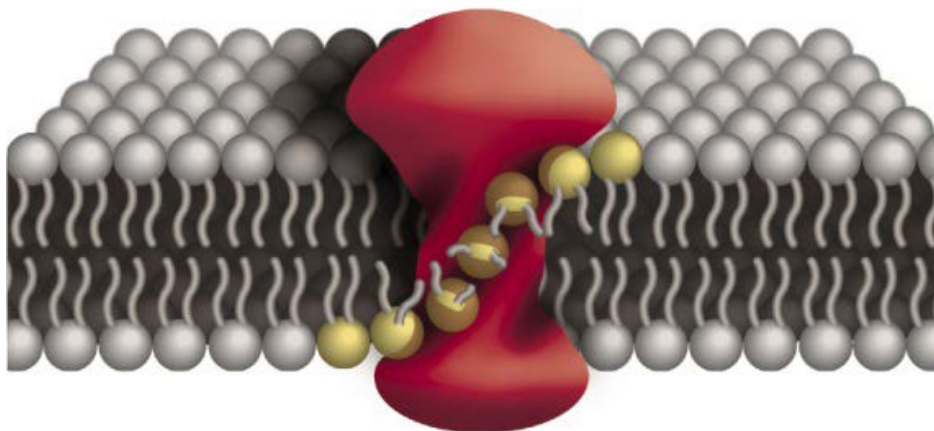
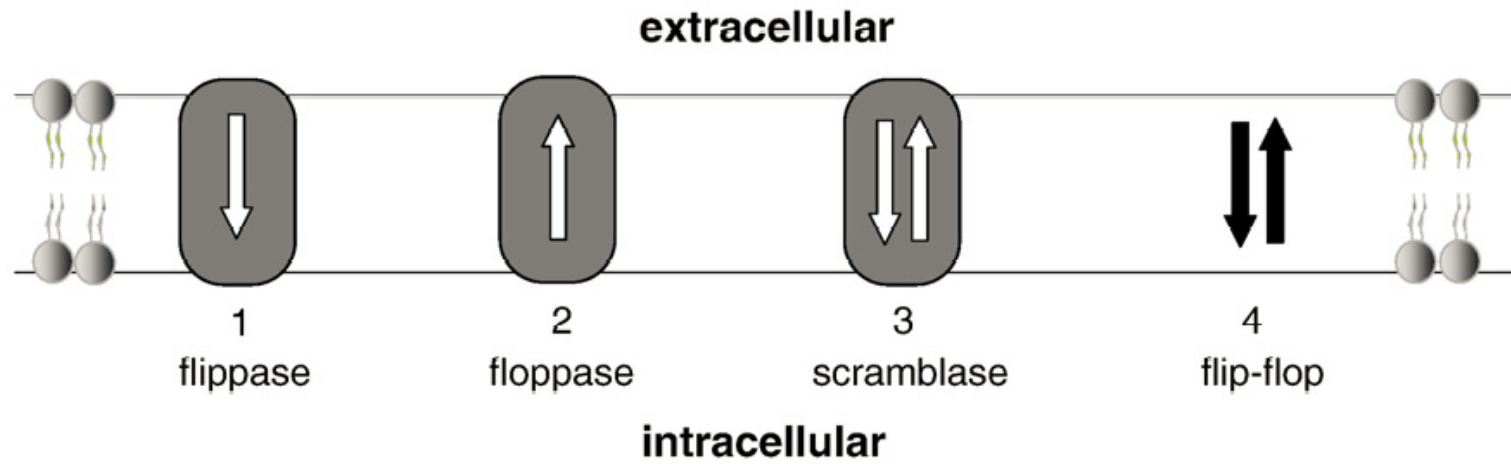

(a)

(b)

Dinamika membran: flipaza, flopaza in skramblaza omogočajo prehod lipidov z ene strani membrane na drugo

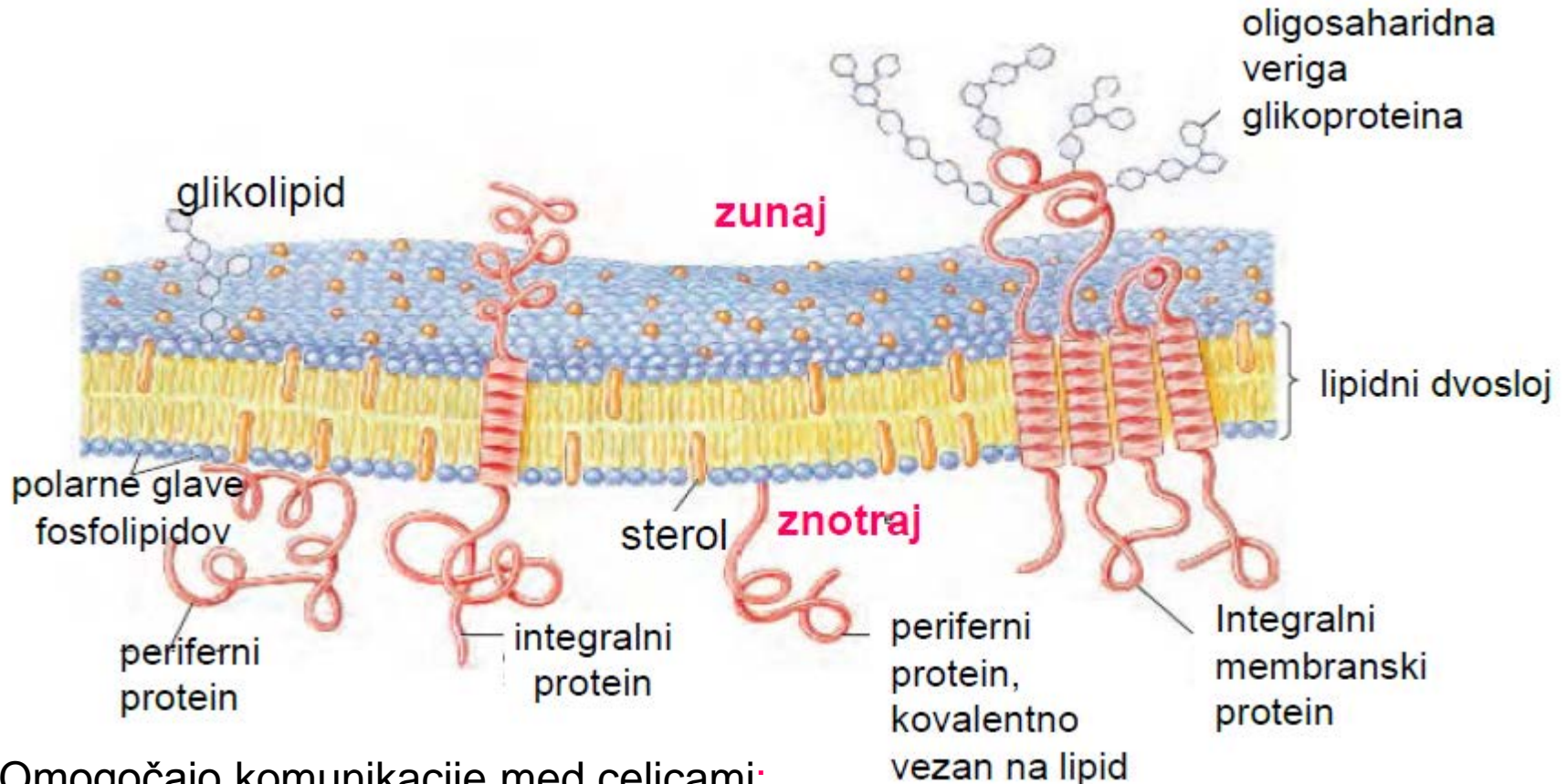

Membranski proteini

Integralni (lahko jih odstranimo le z detergenti)

Periferni (pridruženi membrani preko elektrostatskih interakcij)

Amfitropični (so lahko v membrani ali pa v citosolu)

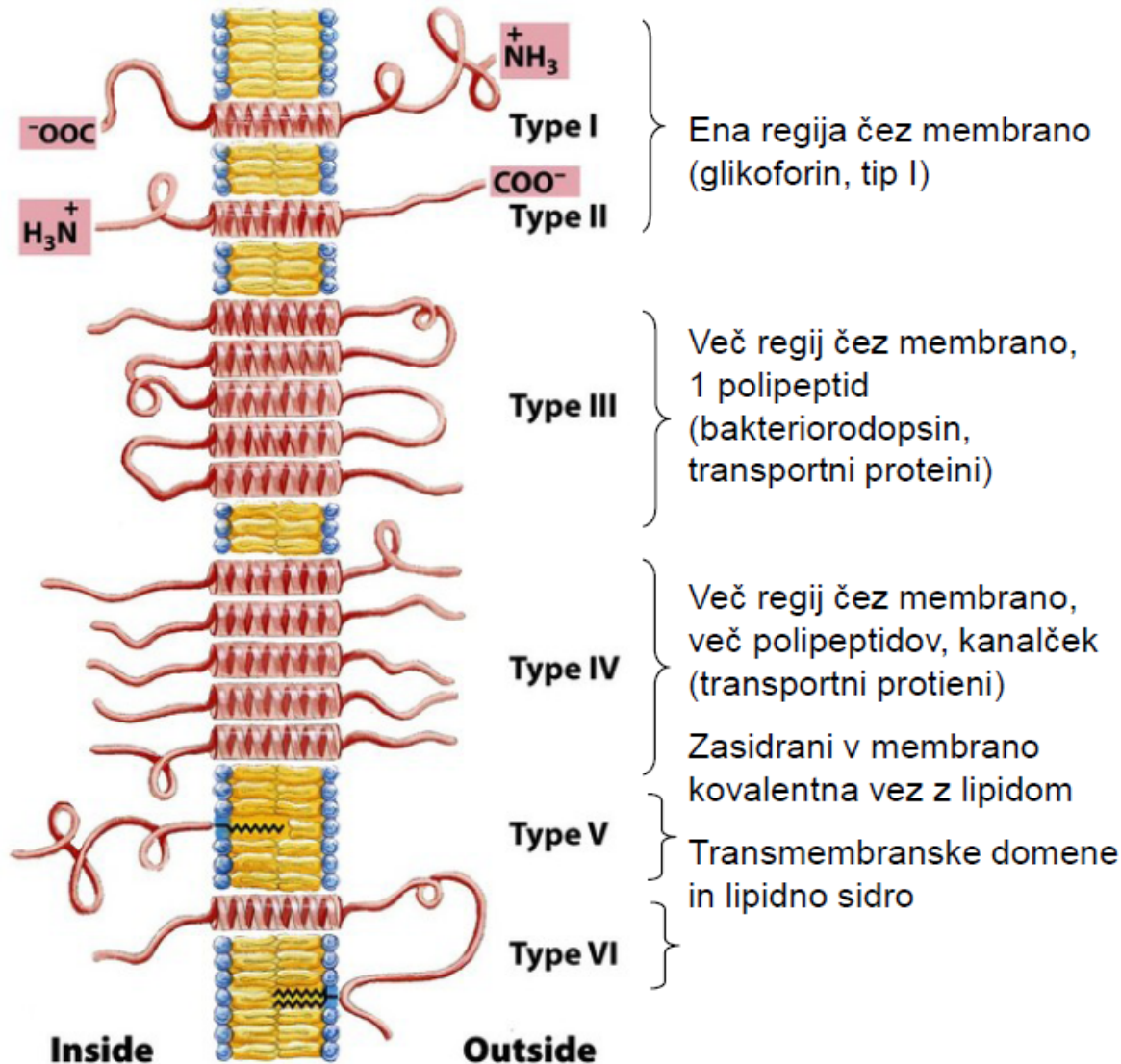

Omogočajo komunikacije med celicami:

- skozi celično membrano prenašajo organske molekule in ione
- receptorji na celični površini zaznajo signale in sprožijo specifične poti v celici
- skrbijo za stik med celicami
- encimi

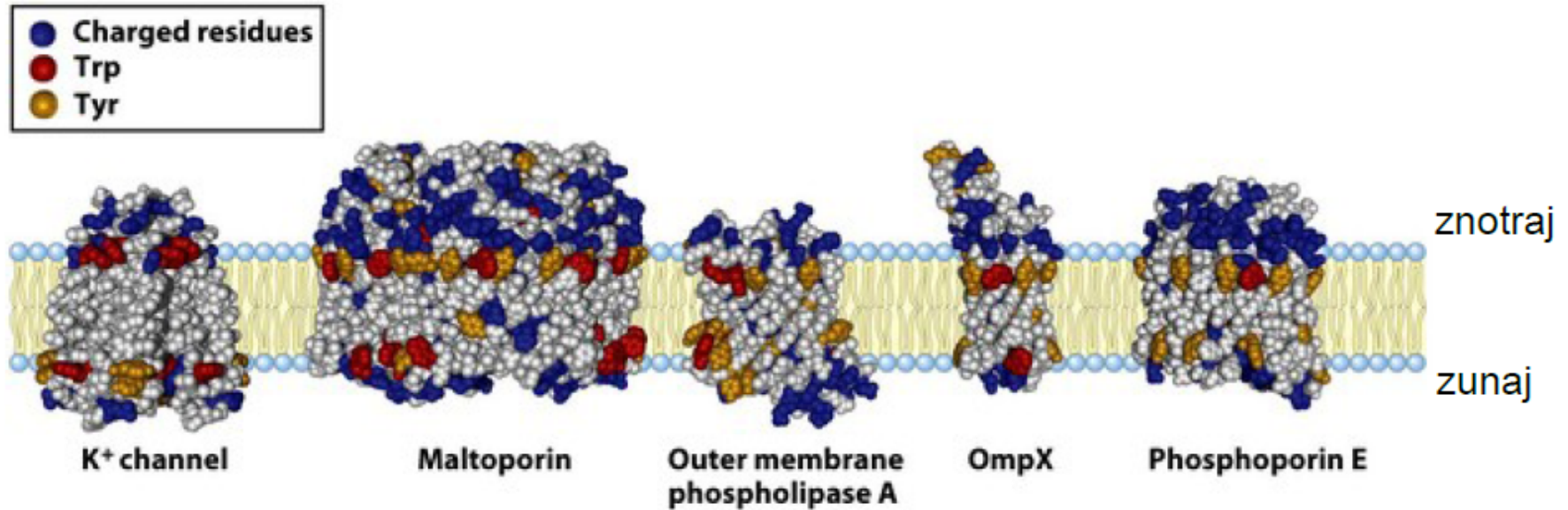
Vrste integralnih membranskih proteinov

Transmembranske regije so alfa vijačnica ali beta sodček; hidrofobne interakcije z membranskimi lipidi

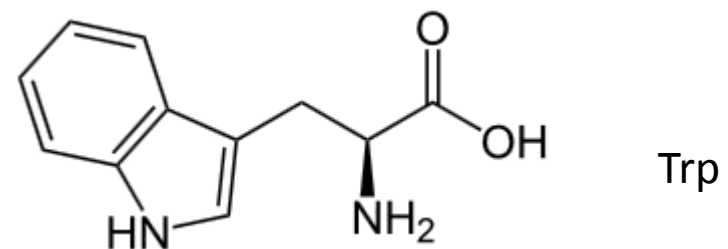
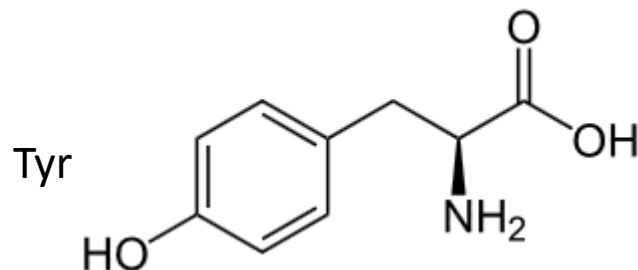
Važna je orientacija!

Na stiku med lipidi in vodo sta v membranskih proteinih Trp in Tyr

- Stranske verige Trp in Tyr vstopajo v interakcije tako z lipidi centralnega dela membrane, kot tudi z vodno fazo na obeh straneh membrane.

- Pravilo "pozitivne notranjosti" - na notanji (citoplazemski) strani prevladujejo bazične aminokisline Arg, His, Lys.

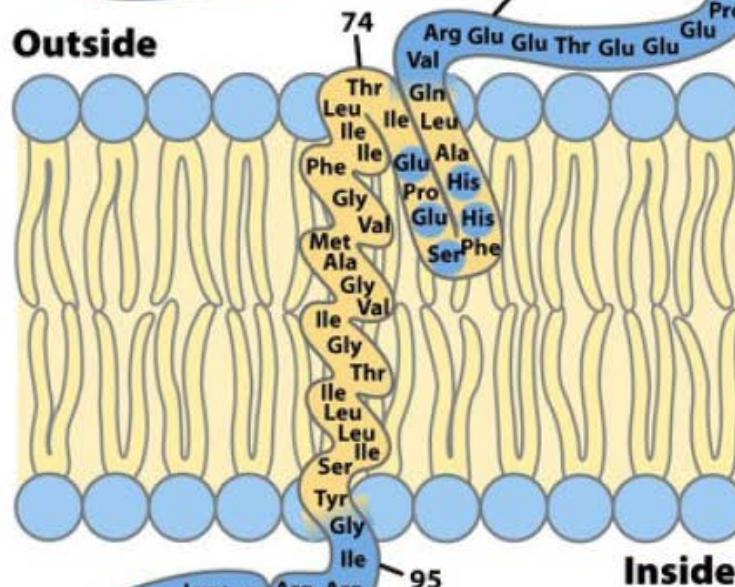

Transmembranski protein tipa I – glikoforin v membrani eritrocita

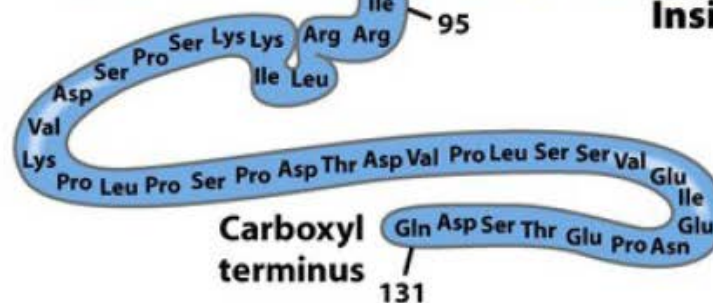
Polarne AK

Nepolarne AK

Polarne AK

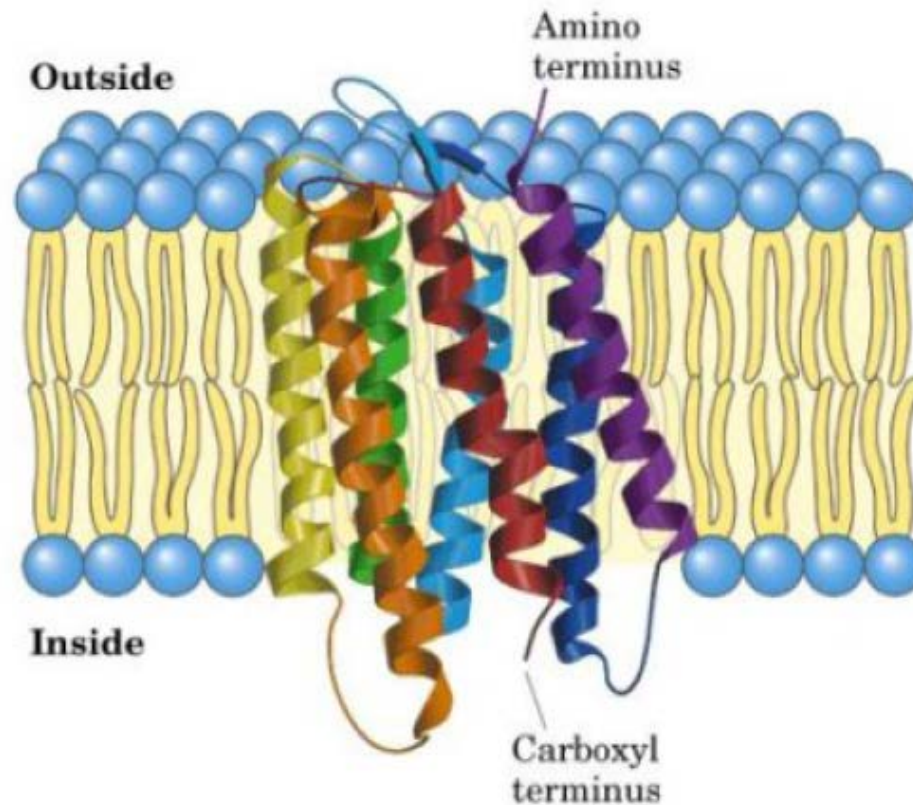

Medcelično prepoznavanje

- **Tetrasaharid:**
- 2 Sialični kislini
- Galaktoza
- N-acetil galaktozamin

19 – 23 AK v α -vijačnici prebada membrano.

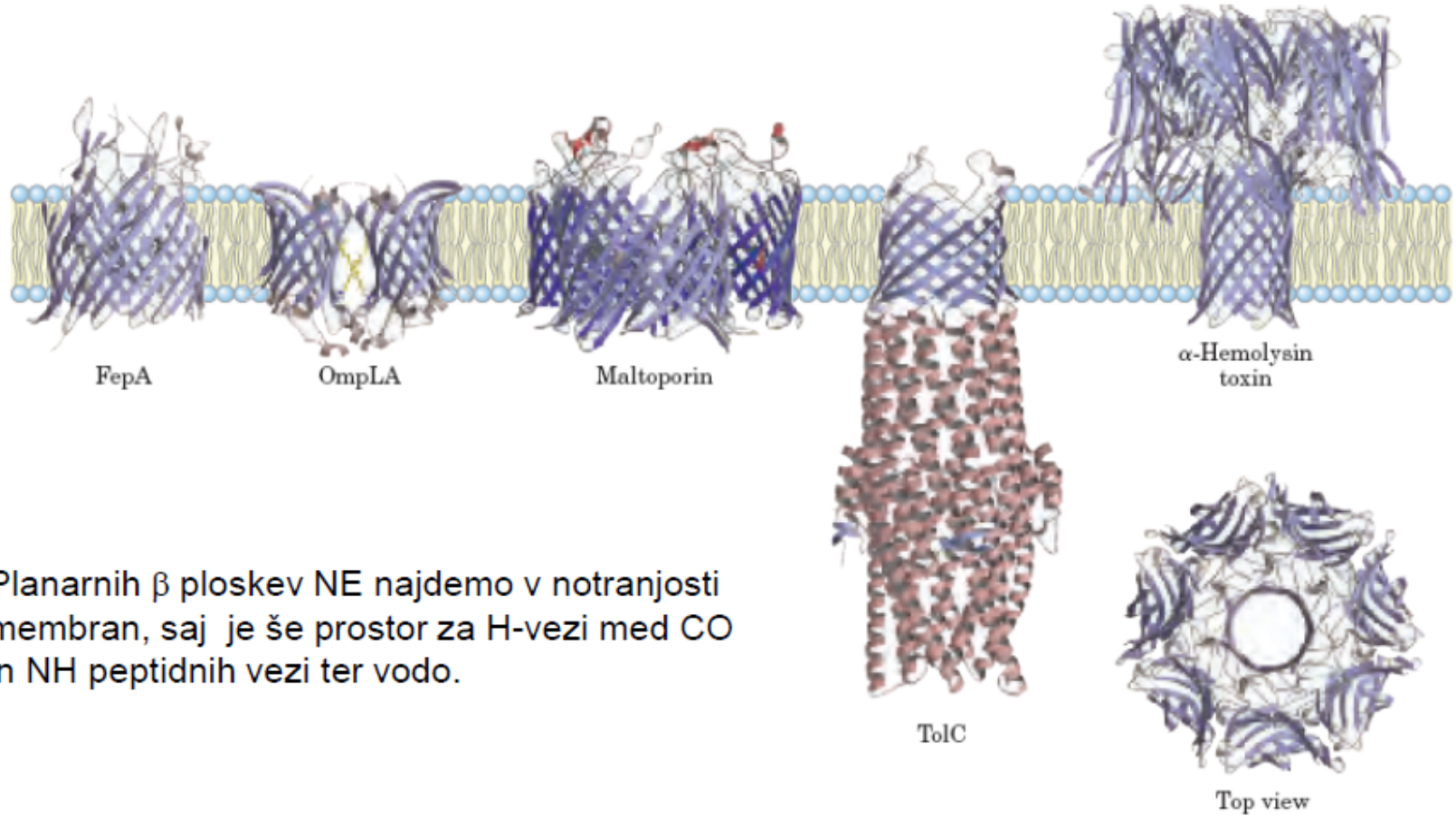
Transmembranski protein tipa III – bakteriorodopsina

Bakteriorodopsin izhaja iz bakterije *H. Salinarum*; soroden človeškemu rodopsinu

7 zelo hidrofobnih alfa-vijačnic;
Polipeptidna veriga 7-krat prečka membrano (7 transmembranskih domen)

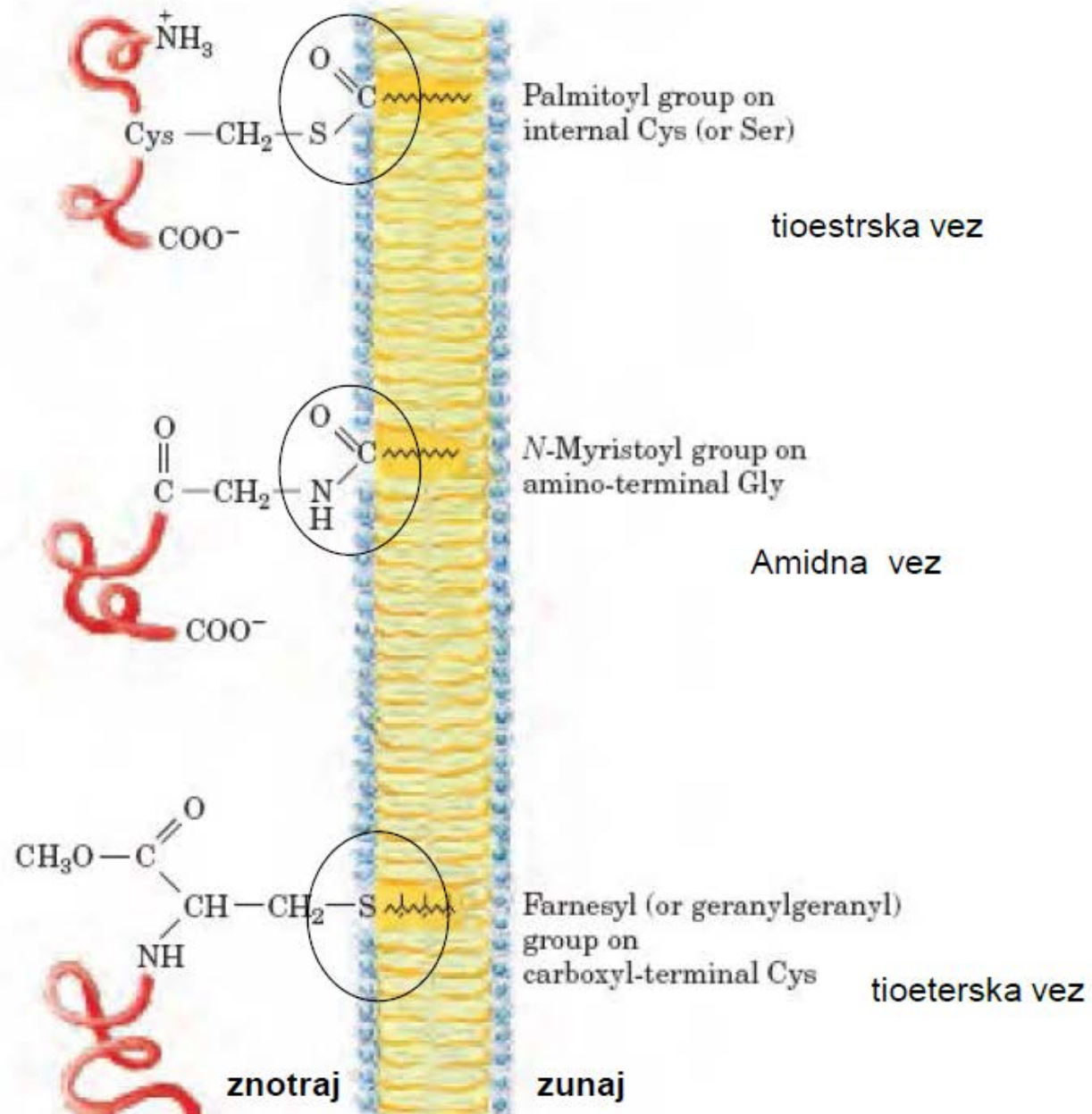
Bakterijski transmembranski proteini s strukturo “ β sodčka” (tip IV)

Planarnih β ploskev NE najdemo v notranjosti membran, saj je še prostor za H-vezi med CO in NH peptidnih vezi ter vodo.

β sodčki - 20 ali več transmembranskih segmentov z β verigami v obliki cilindra – vzpostavljeno je maksimalno število vodikovih vezi med CO in NH peptidnih ostankov, prostora za vodikove vezi z vodo ni – podobna stabilnost kot α -vijačnica.

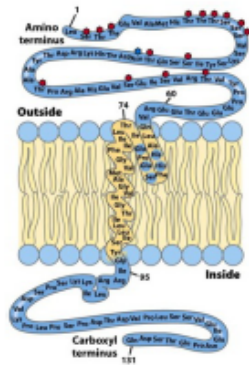
Membranski proteini tipa V, VI so preko lipidov zasidrani v membrano

Topolgijo membranskega proteina lahko razberemo iz zaporedja AK

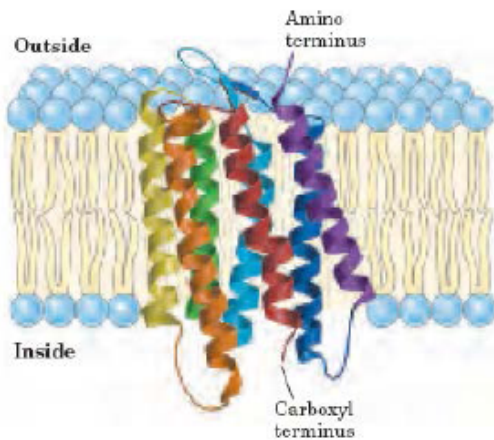
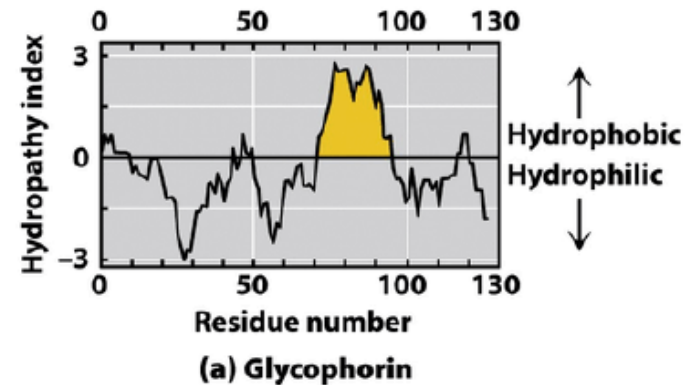
- Eksperimentalno so bile določene spremembe prostih entalpij pri premikanju stranskih verig AK iz nepolarnega topila v vodo – relativna polarnost AK; ΔG pri prehodu se izrazi kot indeks hidrofobnosti.
- Določanje števila predvidenih transmembranskih regij z *in silico* z diagramom hidrofobnosti.

glikoforin

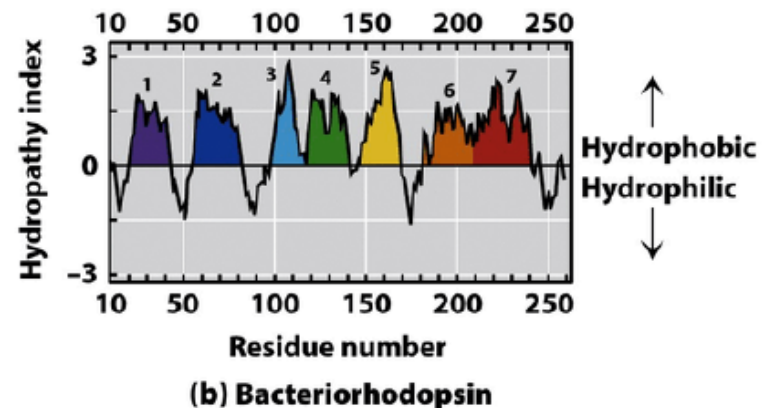

$\Delta G < 0$ – polarne AK

$\Delta G > 0$ – nepolarne AK

Bakteriorodopsin.

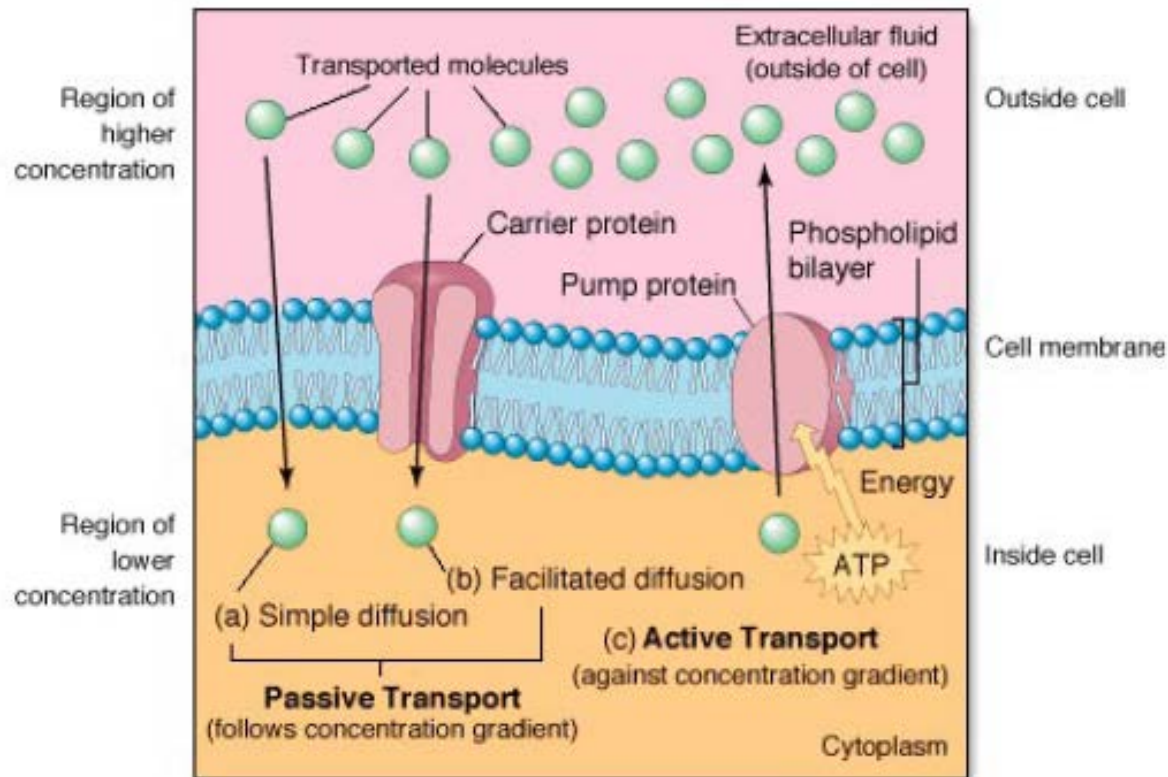
Sestava in dinamika membran – povzetek

- Membrane organizmov, tkiv, celic, organel, imajo različno sestavo lipidov in proteinov
- Periferni membranski proteini so z elektrostatskimi silami in H-vezmi šibko povezani z membrano
- Integralni proteini so močno povezani z membrano prek hidrofobnih interakcij
- Lipidi v membrani so lahko v tekočem urejenem ali neurejenem stanju (tekoči mozaik)
- Lipidi in proteini se v membrani lahko premikajo lateralno.
- Flip-flop difuzija prek membrane je redka in počasna. Pospešijo jo flipaze, flopaze (ob hidrolizi ATP) in skramblaze (brez kemične energije)
- Lipidni rafti so domene membran, bogate s sfingolipidi, holesterolom in proteini.

Transport preko bioloških membran

(zakonitosti predstavljene na 12. predavanju, 16. 3. 2012)

- Vsaka celica mora pridobiti iz okolice sestavine za sintezo biomolekul in za proizvodnjo energije in mora oddati v okolico stranske produkte presnove.
- Le redke snovi lahko prosto prehajajo lipidni dvosloj membrane.
- Polarne snovi in ioni pri prehodu čez membrano praviloma potrebujejo membranske proteine.

Termodinamske zakonitosti transporta čez membrano

Prosta entalpija snovi, ki se prenaša čez membrano, je odvisna od koncentracijskega gradienta

$$\Delta G_t = RT \ln \frac{C_2}{C_1}$$

Snov se premika spontano ($\Delta G_t < 0$) iz predela z višjo koncentracijo v predel z nižjo koncentracijo.

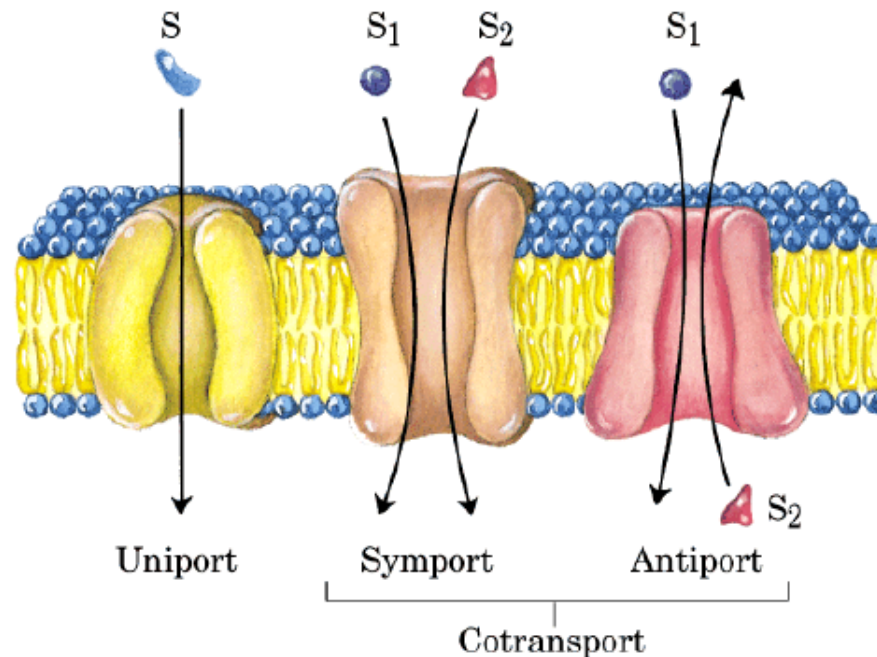
Ravnotežje $\Delta G = 0$ je doseženo , ko je $C_1 = C_2$

Premikanje vzdolž koncentracijskega gradienta je posledica **2. zakona termodinamike** – molekule se spontano razporedijo čimbolj naključno, entropija se poveča.

VRSTE TRANSPORTA PO SMERI IN ENERGIJI

Pasivni transport: v smeri koncentracijskega gradienta (od večje k manjši koncentraciji) in brez uporabe energije. Lahko je s prenašalci ali brez. Običajno prenos ene molekule (uniport)

Aktivni transport: proti smeri koncentracijskega gradienta (od manjše k večji koncentraciji) in z uporabo energije. Vedno s prenašalci – lahko je primarni ali sekundarni. Lahko je uniport ali kotransport,

VRSTE TRANSPORTA

Pasivni transport

(v smeri koncentracijskega gradienta: $C_1 \rightarrow C_2$; $C_1 > C_2$)

1. Preprosta difuzija
2. Olajšana difuzija
3. Ionski kanali
4. Ionofori

Aktivni transport

(proti smeri koncentracijskega gradienta: $C_2 \rightarrow C_1$; $C_1 > C_2$)

5. Primarni aktivni transport
6. Sekundarni aktivni transport = kotransport

Preprosta difuzija (samo nepolarne snovi v smeri koncentracijskega gradienta)

Olajšana difuzija (v smeri koncentracijskega gradienta)

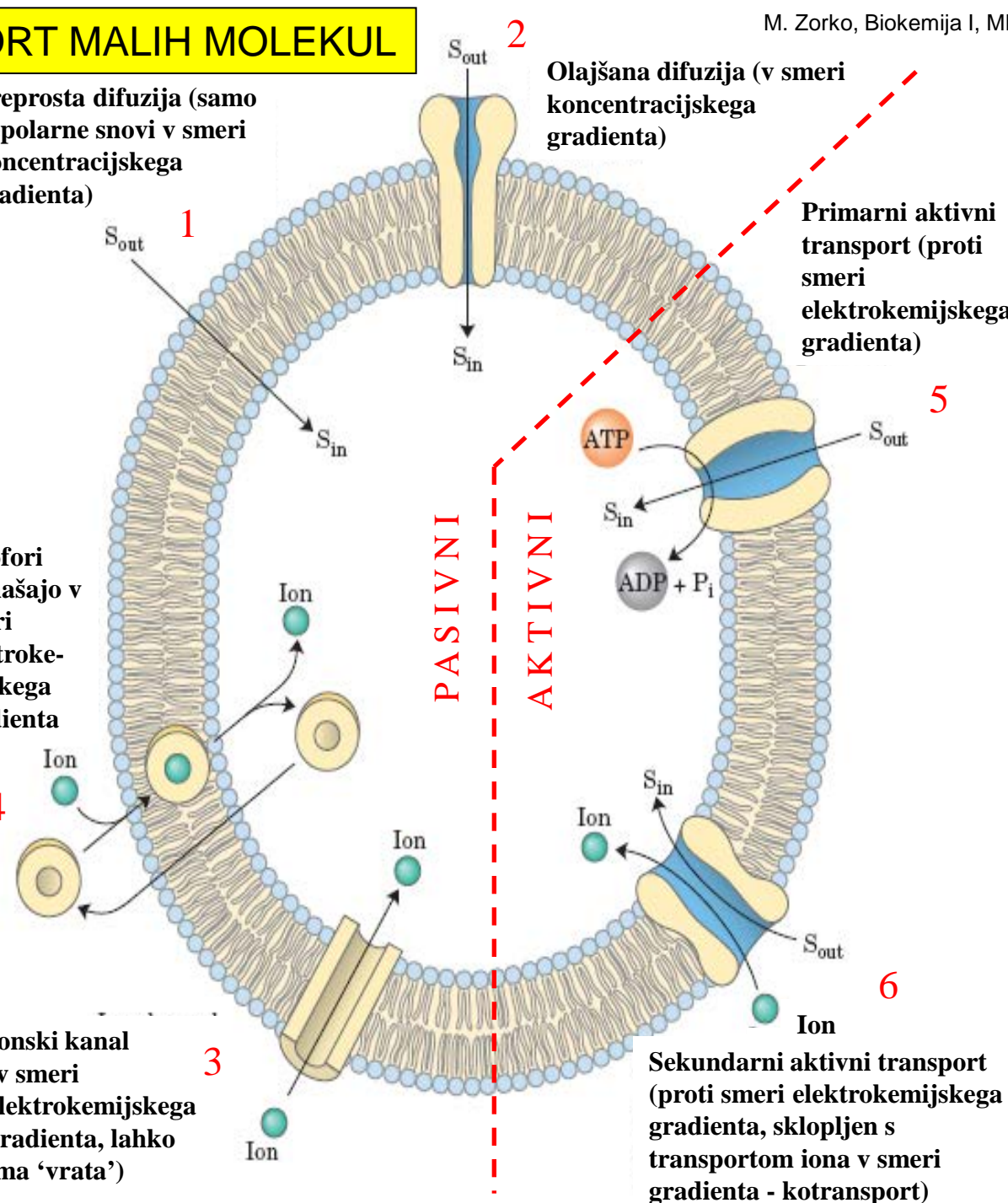
Primarni aktivni transport (proti smeri elektrokemijskega gradienta)

Ionofori prenašajo v smeri elektrokemijskega gradienta

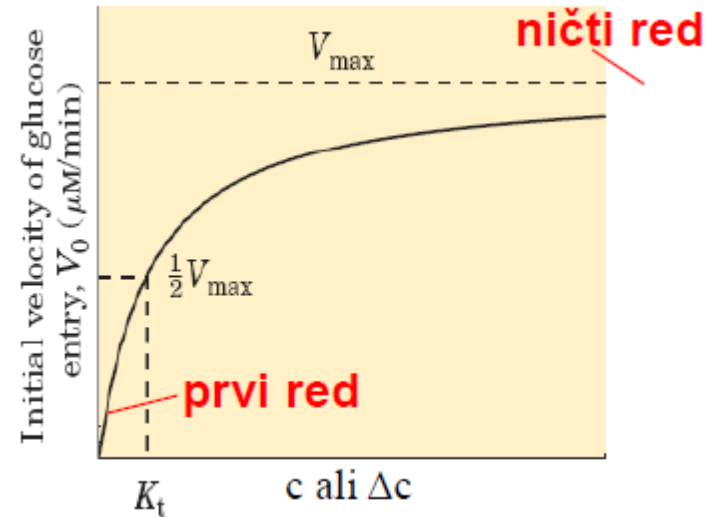
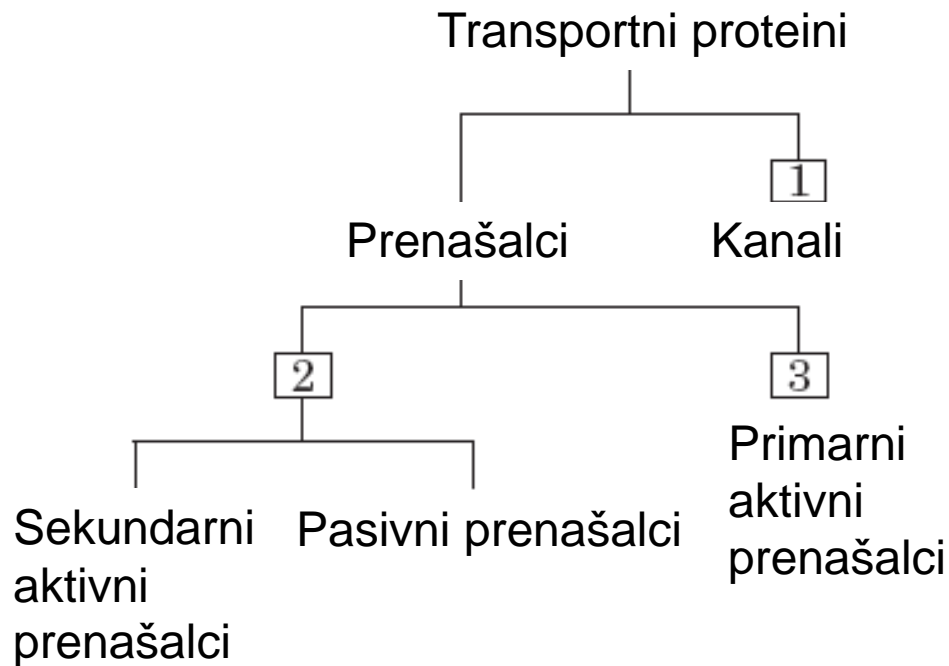
PASIVNI
AKTIVNI

Ionski kanal (v smeri elektrokemijskega gradienta, lahko ima 'vrata')

Sekundarni aktivni transport (proti smeri elektrokemijskega gradienta, sklopljen s transportom iona v smeri gradienta - kotransport)

Vrste prenašalcev čez membrano

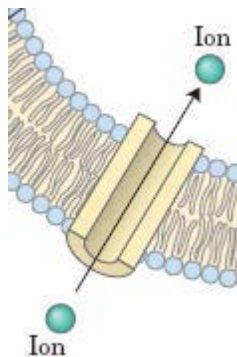

- Prenašalec ima določeno kapaciteto in se nasiči s prenašano molekulo.
- Ko so vsi prenašalci nasičeni, je dosežena maksimalna hitrost prenosa in povečanje koncentracijske razlike ne vpliva več (nični red)!

Lastnosti transportnih proteinov: kanalčki in prenašalci

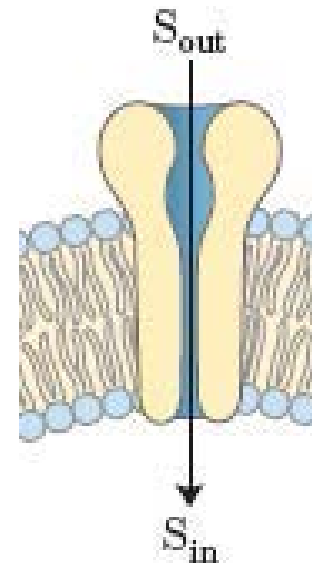
Kanalčki

- Niso stereospecifični
- Visoka hitrost transporta (10^8 ionov/s)
- Ne pride do nasičenja
- Multimerni proteini (pogosto iz ene vrste podenot)
- Odpiranje kanalčkov je uravnavano
  - z ligandom
  - z napetostjo

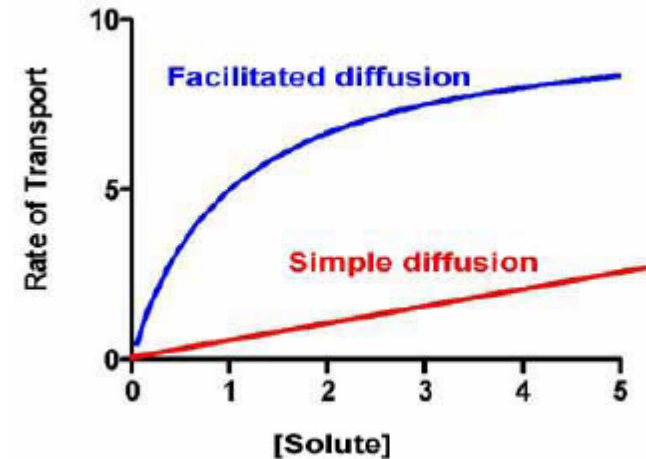
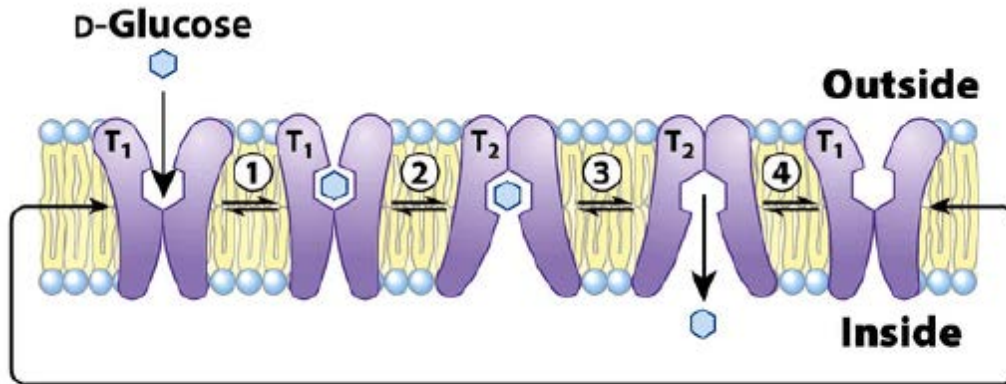

Prenašalci

- Stereospecifična vezava substrata
- Visoka hitrost transporta
- Pride do nasičenja
- Monomerni proteini

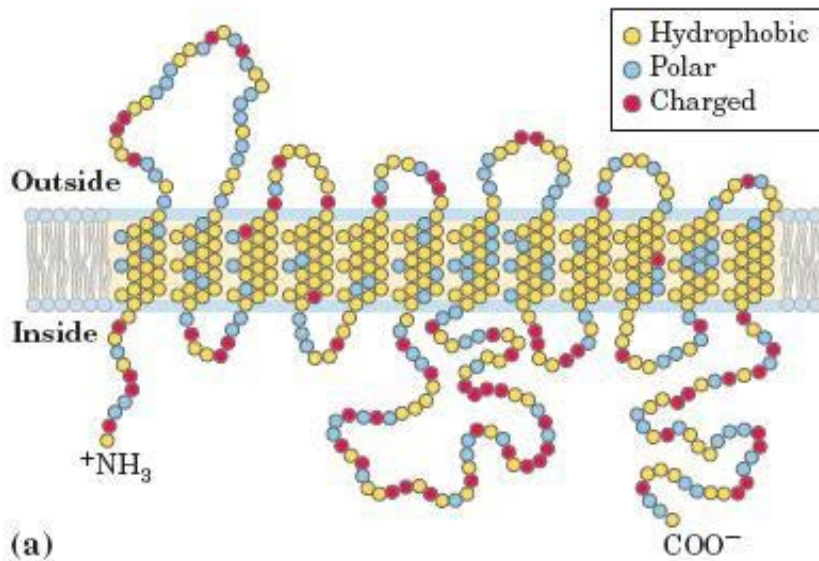

Prenos glukoze v eritrocitu – olajšana difuzija čez GLUT1

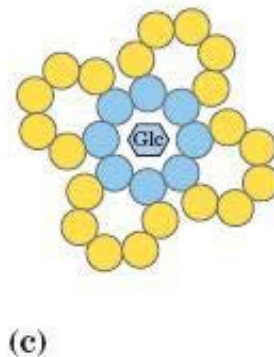
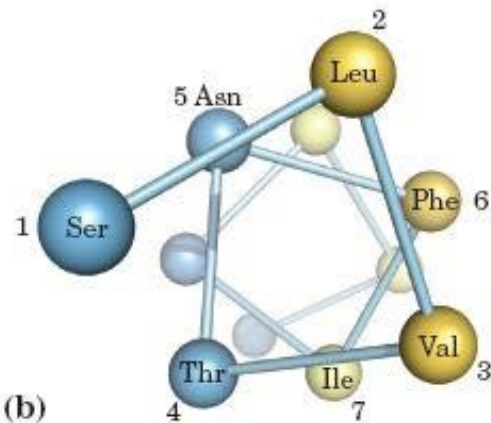

- Transporterji glukoze so prisotni v različnih tkivih (GLUT1, GLUT2, etc.)
- Pospešijo prenos glukoze (olajšana difuzija) vzdolž c gradienta do 50 000 x
- Eritrociti so odvisni od stalne dobave glukoze iz krvne plazme, glukozo uporabljajo kot vir energije za glikolizo.

Predvidena struktura prenašalca GLUT1

—Ser—Leu—Val—Thr—Asn—Phe—Ile—

12 transmembranskih alfa vijačnic

Razporeditev polarnih in nepolarnih aminokislin na površini vijačnice. Če se 4 amfipatične vijačnice orientirajo tako, da so polarne AK v sredini, dobimo kanalček polarnih AK, ki lahko tvojih H-vezi z glukozo in ji olajšajo prehod.

Število heliksov, ki tvorijo poro ni povsem razjasnjeno, zdi se, da jih je šest.

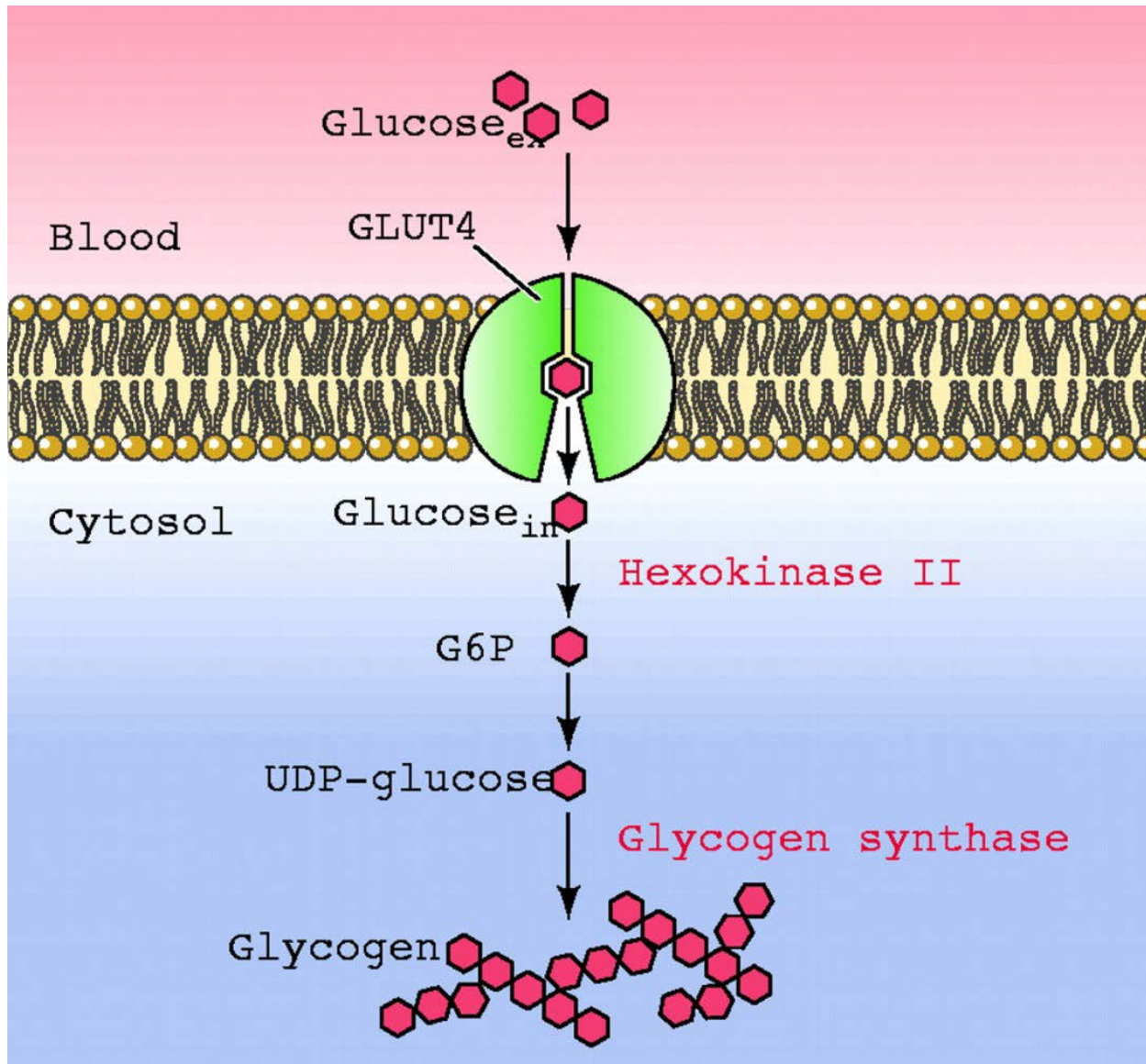
Človeški genom zapisuje različne prenašalce glukoze GLUT

TABLE 11-3   **Glucose Transporters in the Human Genome**

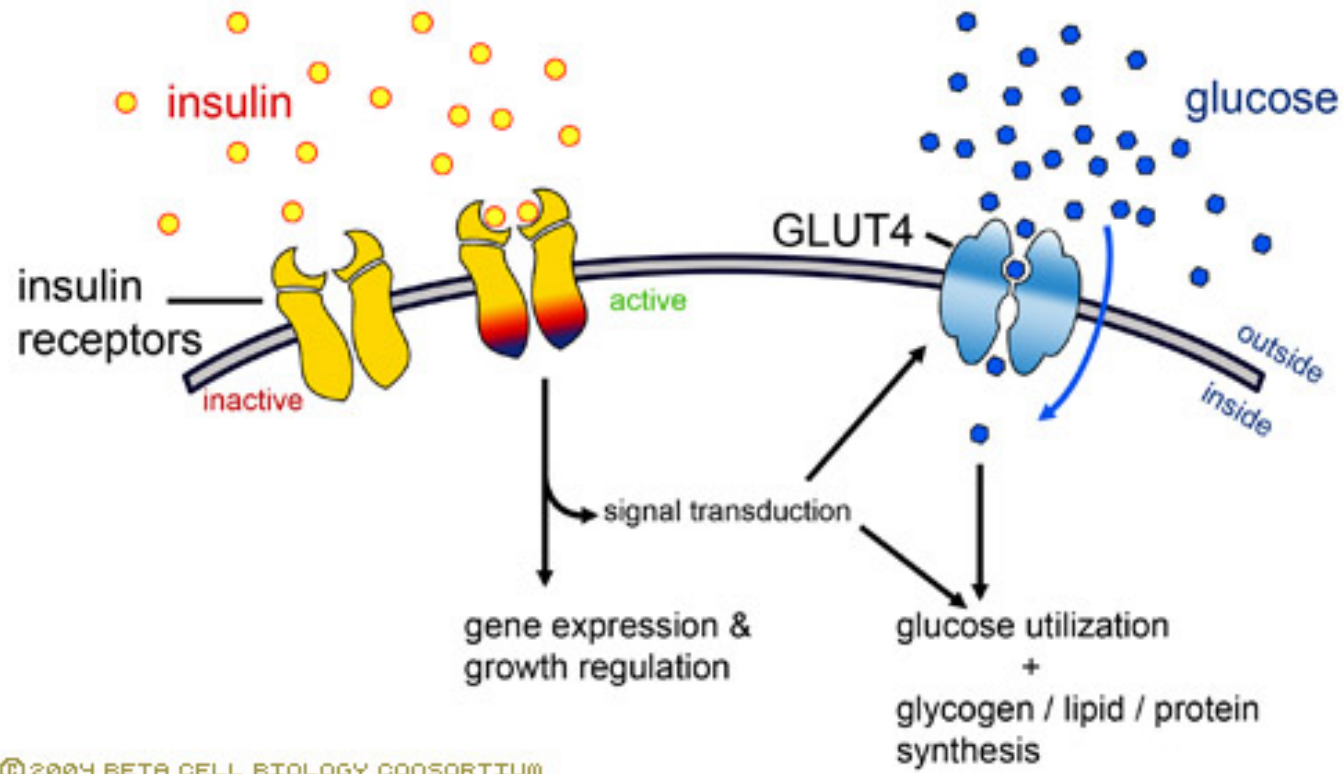
Transporter	Tissue(s) where expressed	Gene	Role*
GLUT1	Ubiquitous	<i>SLC2A1</i>	Basal glucose uptake
GLUT2	Liver, pancreatic islets, intestine	<i>SLC2A2</i>	In liver, removal of excess glucose from blood; in pancreas, regulation of insulin release
GLUT3	Brain (neuronal)	<i>SLC2A3</i>	Basal glucose uptake
GLUT4	Muscle, fat, heart	<i>SLC2A4</i>	Activity increased by insulin
GLUT5	Intestine, testis, kidney, sperm	<i>SLC2A5</i>	Primarily fructose transport
GLUT6	Spleen, leukocytes, brain	<i>SLC2A6</i>	Possibly no transporter function
GLUT7	Liver microsomes	<i>SLC2A7</i>	—
GLUT8	Testis, blastocyst, brain	<i>SLC2A8</i>	—
GLUT9	Liver, kidney	<i>SLC2A9</i>	—
GLUT10	Liver, pancreas	<i>SLC2A10</i>	—
GLUT11	Heart, skeletal muscle	<i>SLC2A11</i>	—
GLUT12	Skeletal muscle, adipose, small intestine	<i>SLC2A12</i>	—

*Dash indicates role uncertain.

Prenašalec GLUT4 je občutljiv na insulin – privzem glukoze v mišice za sintezo glikogena

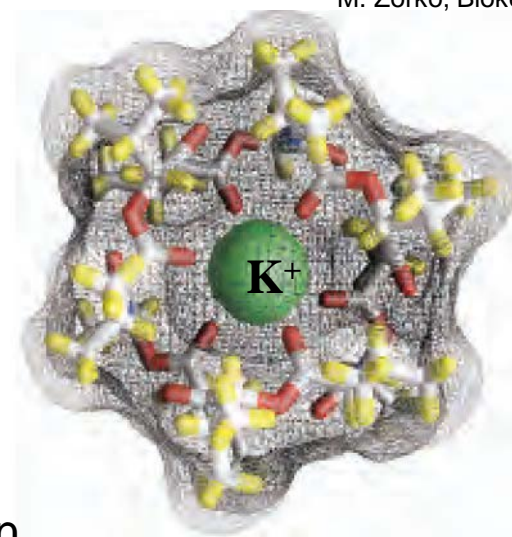
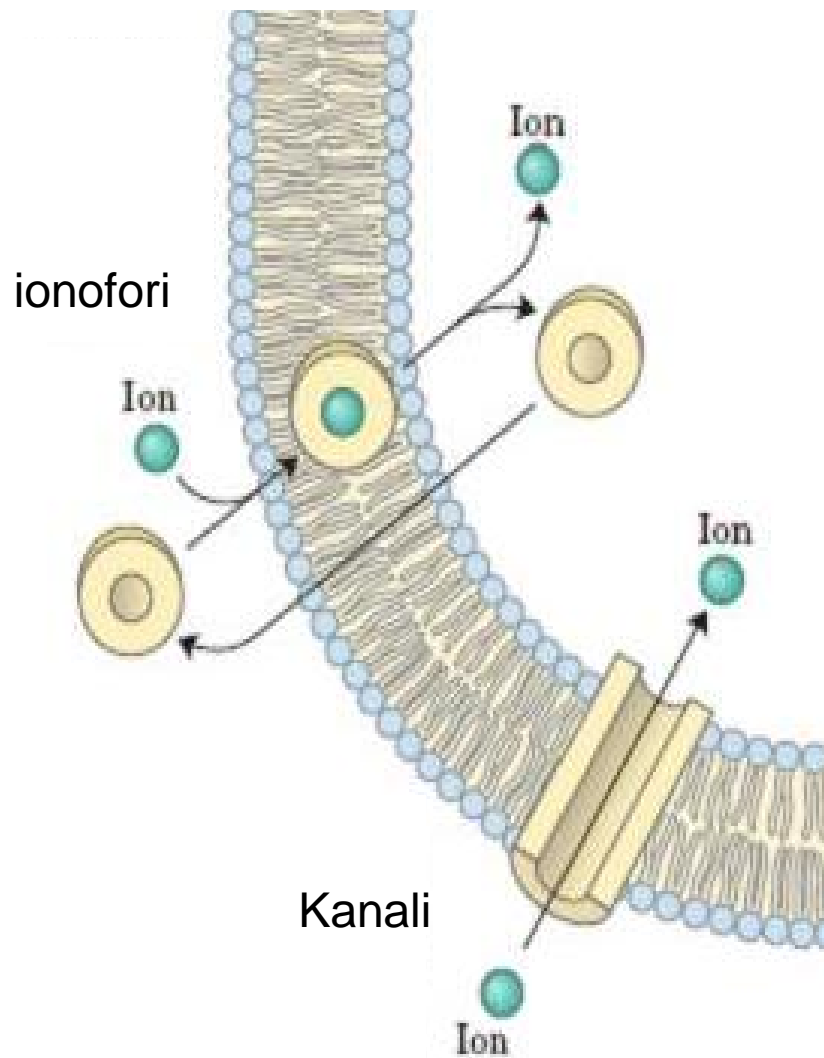
Insulinski receptor in GLUT4

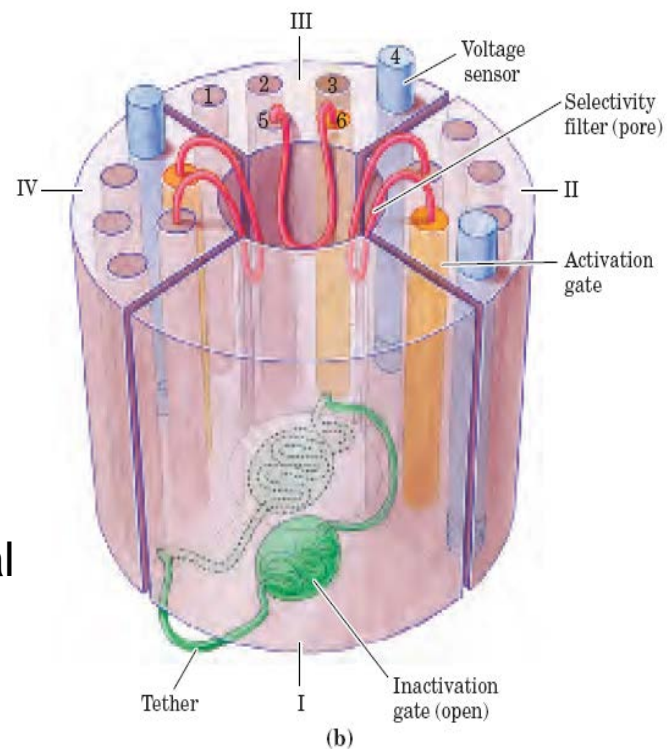
Z insulinom posredovani privzem glukoze: insulin se veže na insulinski receptor. To sproži kaskado prenosa signala, ki poveča število GLUT4 receptorjev na membranah in omogoči hiter prenos glukoze v celico.

Mladostni diabetes tipa I – ni sprožanja insulina, zato ni prenosa glukoze v celico.

Enako delujejo tudi ionofori (in kanali).

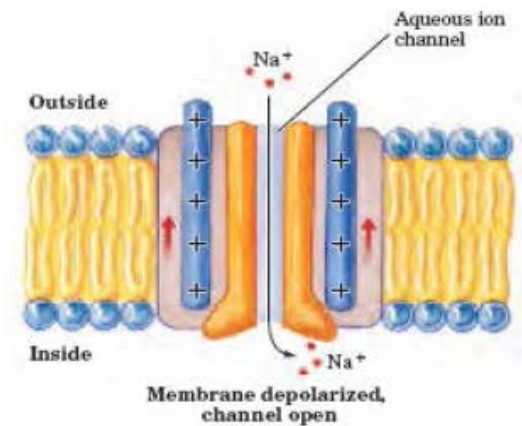
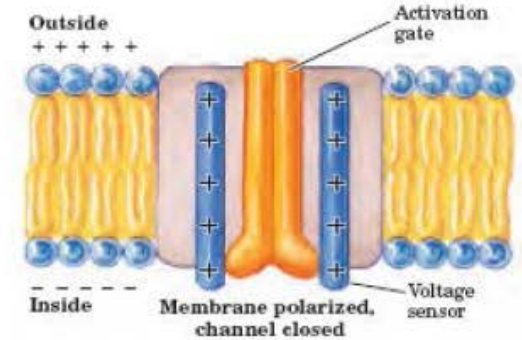
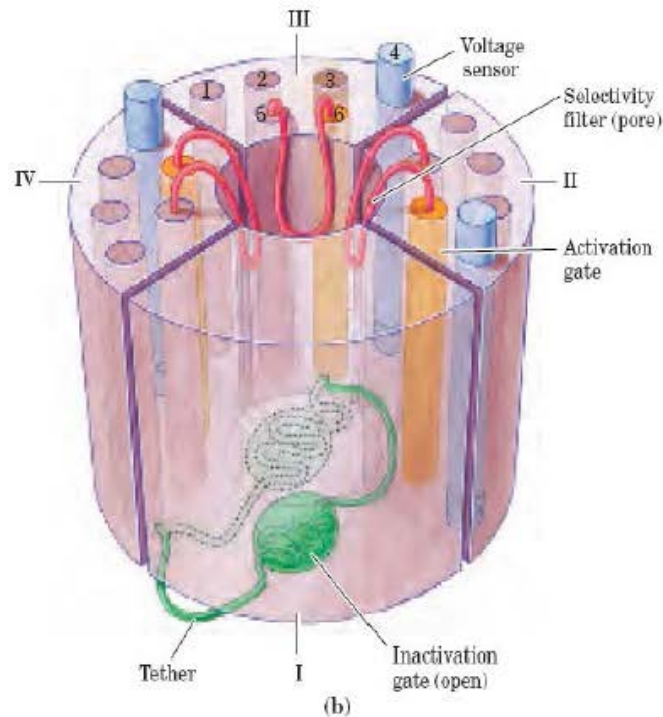
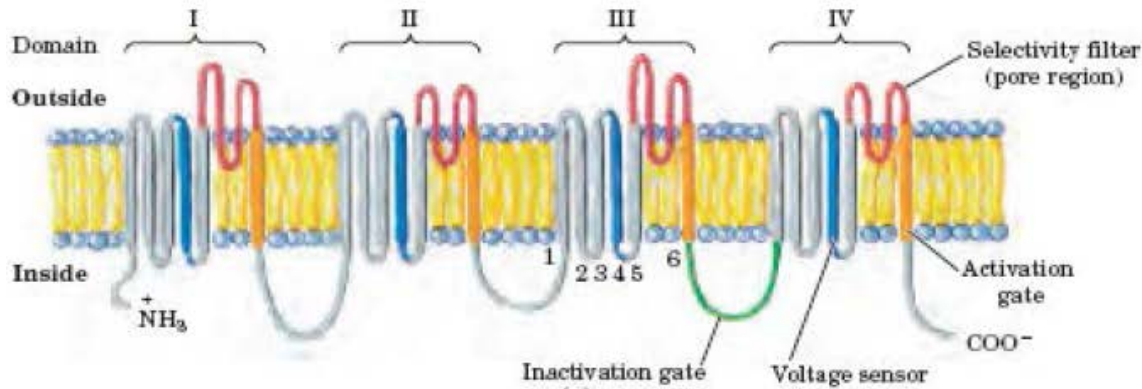

Ionofor
valinomycin

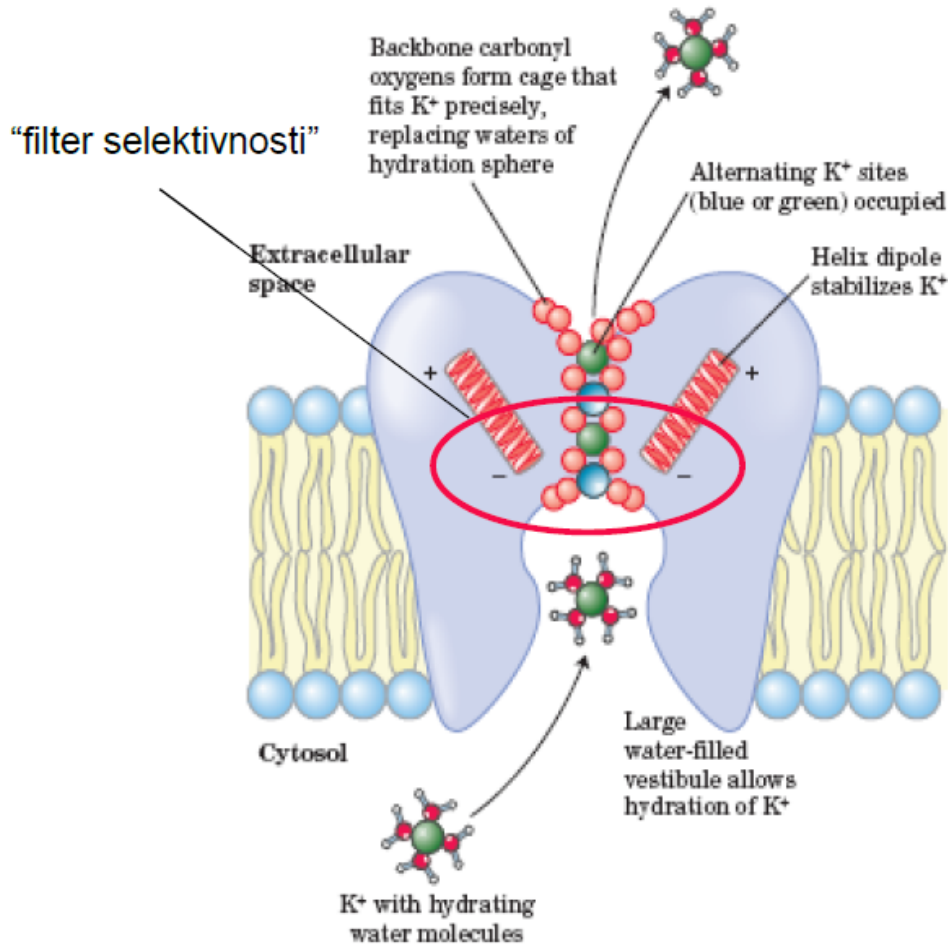
Na⁺ kanal

Na⁺ kanalček nevrona je uravnavan s transmembransko napetostjo

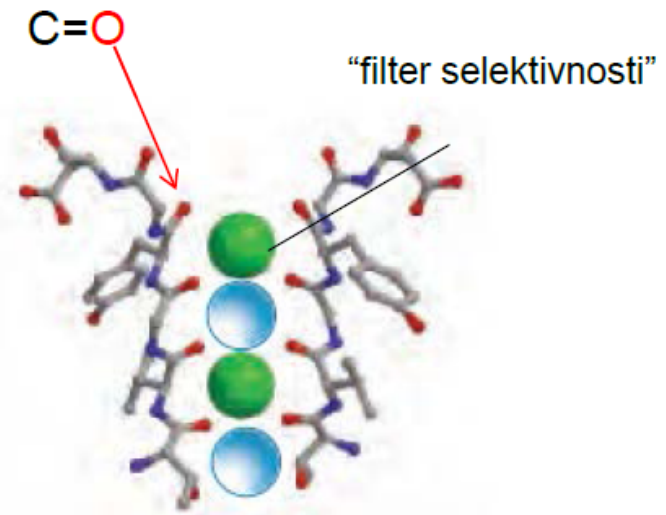

Mehanizem odpiranja kanalčka kot odgovor na znižanje napetosti

K⁺ kanalček je selektiven za ione

Selektivnost: hidratiran Na⁺ je prevelik, „sleče“ pa se nerad. K⁺ se rad sleče, ker karbonilni kisiki v lumnu kanalčka zamenjajo kisike vode v hidratacijskem plašču. Slečen je ravno prav velik za prehod.

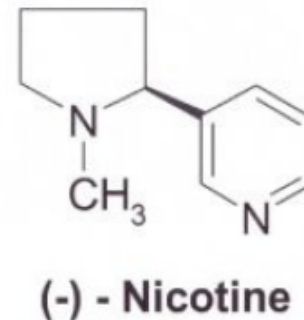
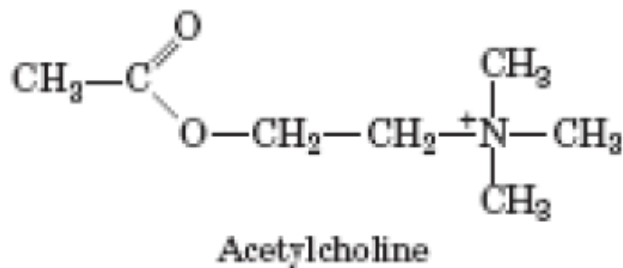

Radij K⁺ - 1,33Å
Radij Na⁺ - 0,95 Å
Prehod K⁺ skozi poro 10⁸ ionov/s
(10.000x hitrejši kot Na⁺)

Obstajajo tudi z napetostjo kontrolirani kalijevi kanalčki.

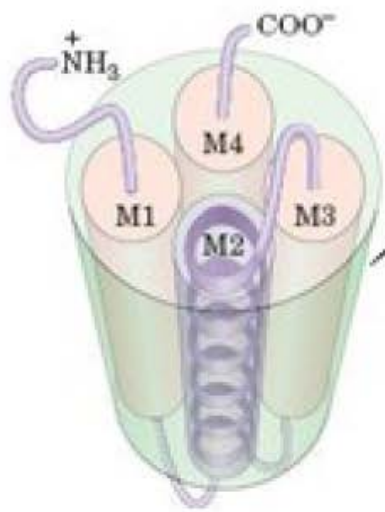
Nikotinski/acetilholinski receptor – ionski kanalček, ki deluje pod vplivom liganda

- Bistvena komponenta električnega signala od motoričnega nevrona do mišičnega vlakna (v živčno-mišični sinapsi)
- Ligand – acetiholin (ACh) in nikotin
- Vezava ACh na receptor povzroči konformacijsko spremembo receptorja → odpre se ionski kanalček
- Kationi prehajajo v notranjost celice → depolarizacija membrane
- Ionski kanalček je prepusten za Na^+ , Ca^{2+} in K^+
- Na^+ prehaja v smeri nižje konc. (2×10^{-7} ionov/s)

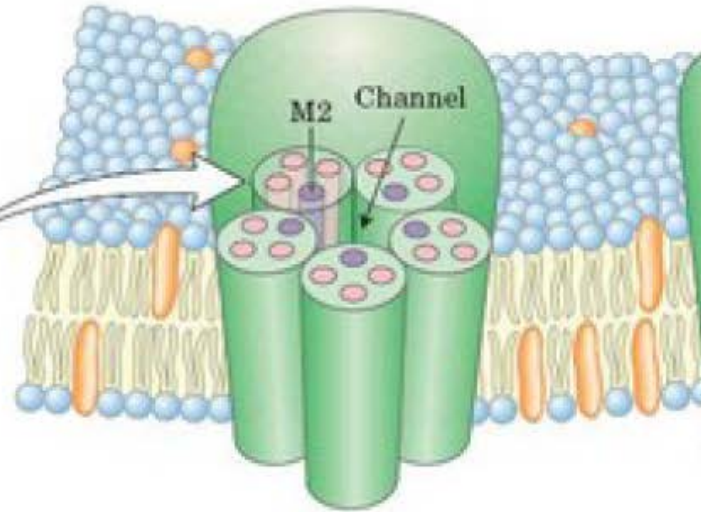

Acetylcholine receptor

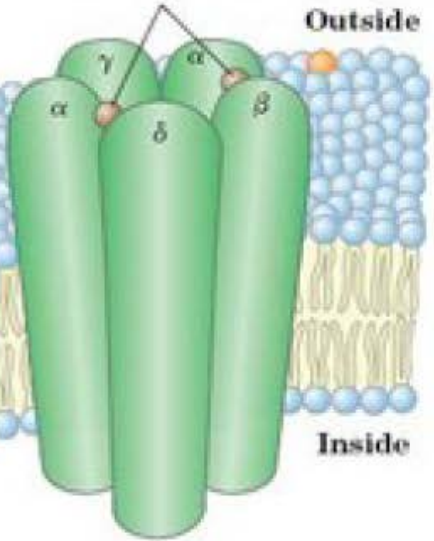
(a) Subunit folds into four transmembrane α helices

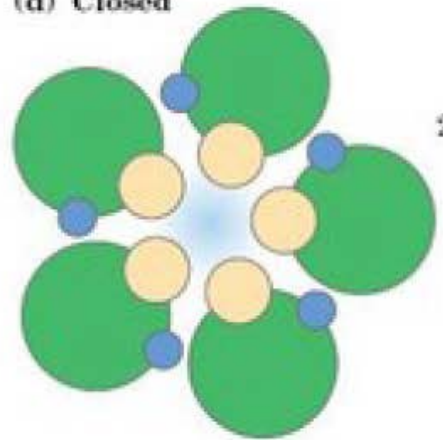
(b) M2 amphipathic helices surround channel

(c) Acetylcholine binding sites

(d) Closed

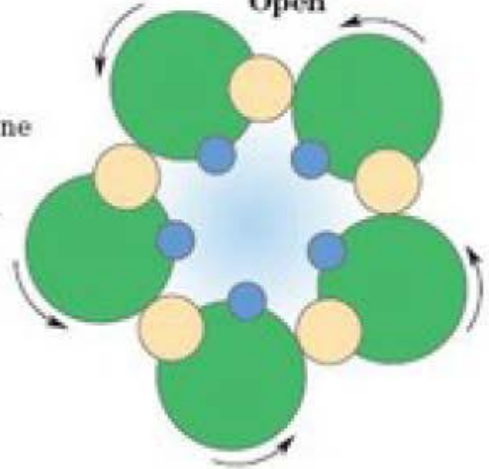

Bulky, hydrophobic Leu side chains of M2 helices close the channel.

2 Acetylcholine

Open

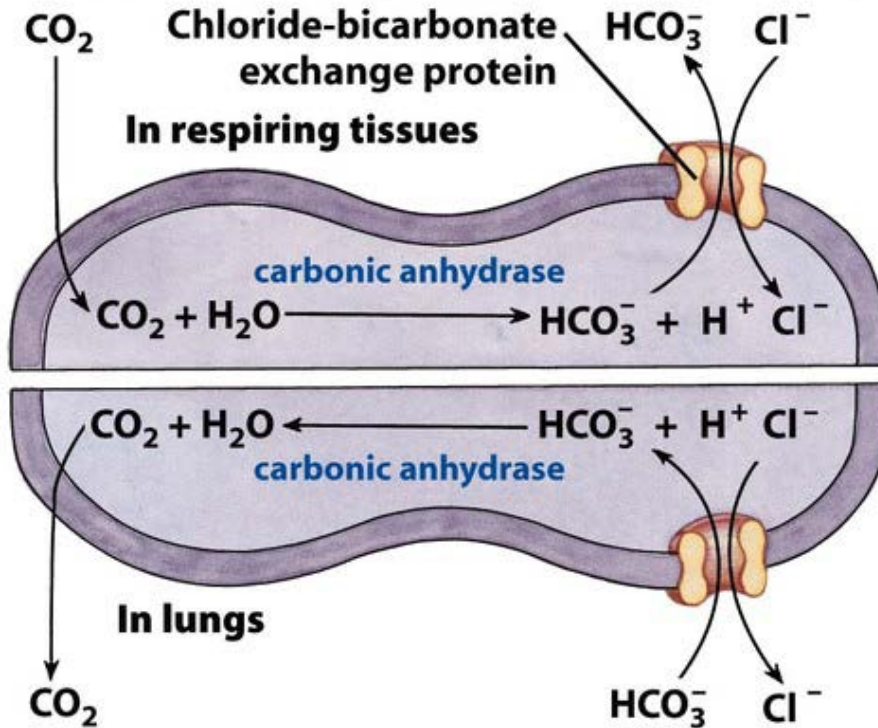
Binding of two acetylcholine molecules causes twisting of the M2 helices.

M2 helices now have smaller, polar residues lining the channel.

Prenašalec klorida in bikarbonata- anionski izmenjevalni protein, pasivni transport

Carbon dioxide produced by catabolism enters erythrocyte.

Bicarbonate dissolves in blood plasma.

Carbon dioxide leaves erythrocyte and is exhaled.

Bicarbonate enters erythrocyte from blood plasma.

Elektro-nevtralni prenos.

Kottransporter – antiport.

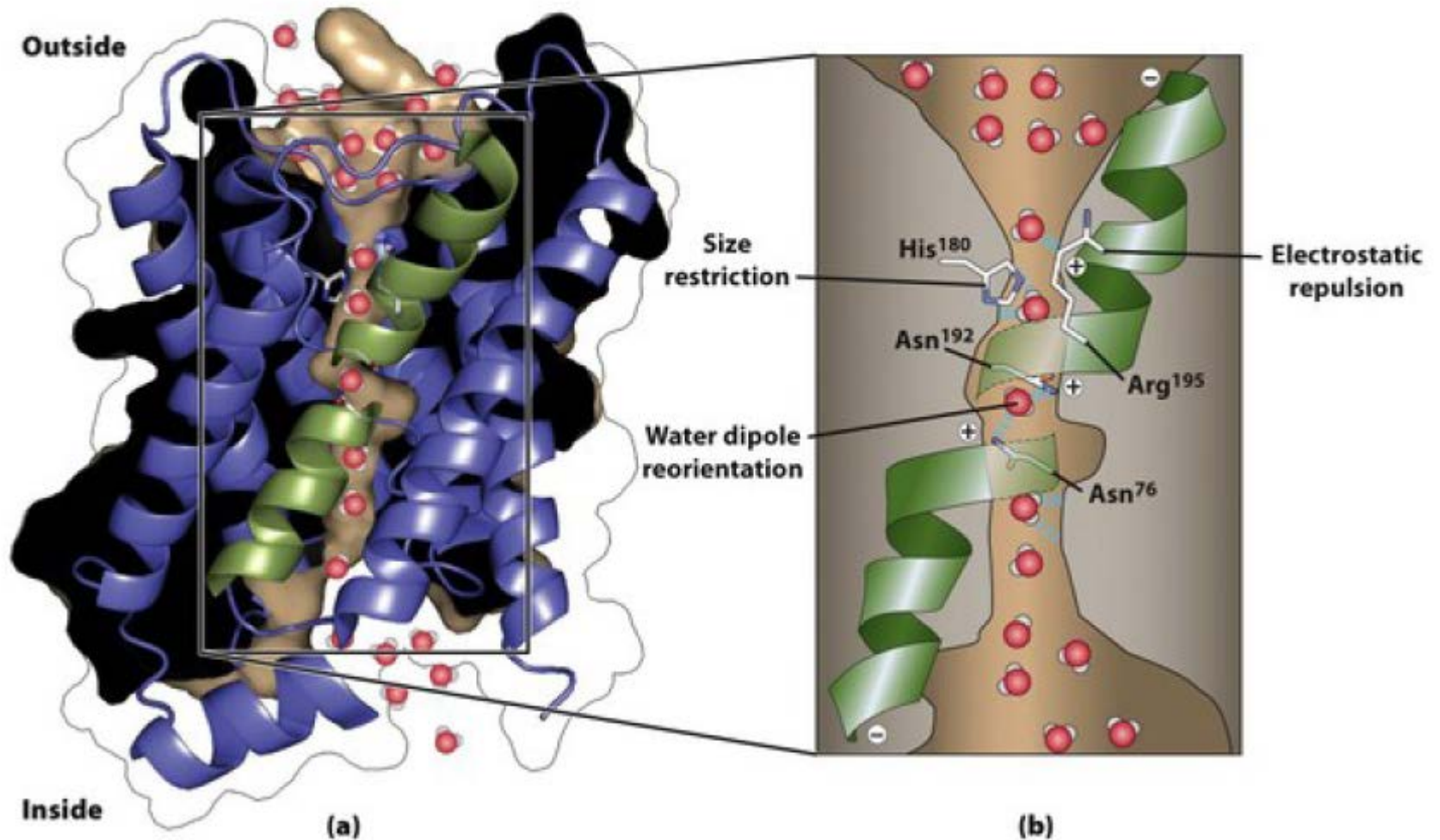
Milijonkrat poveča hitrost prenosa bikarbonatnih ionov, poveča kapaciteto eritrocita za prenašanje CO₂

Prenos CO₂ iz tkiv v pljuča in ledvica

15-20% s Hb	80-85% kot bikarbonatni pufrski sistem
	In kot raztopljen CO ₂

KANALČKI

Prenos vode z akvaporinom

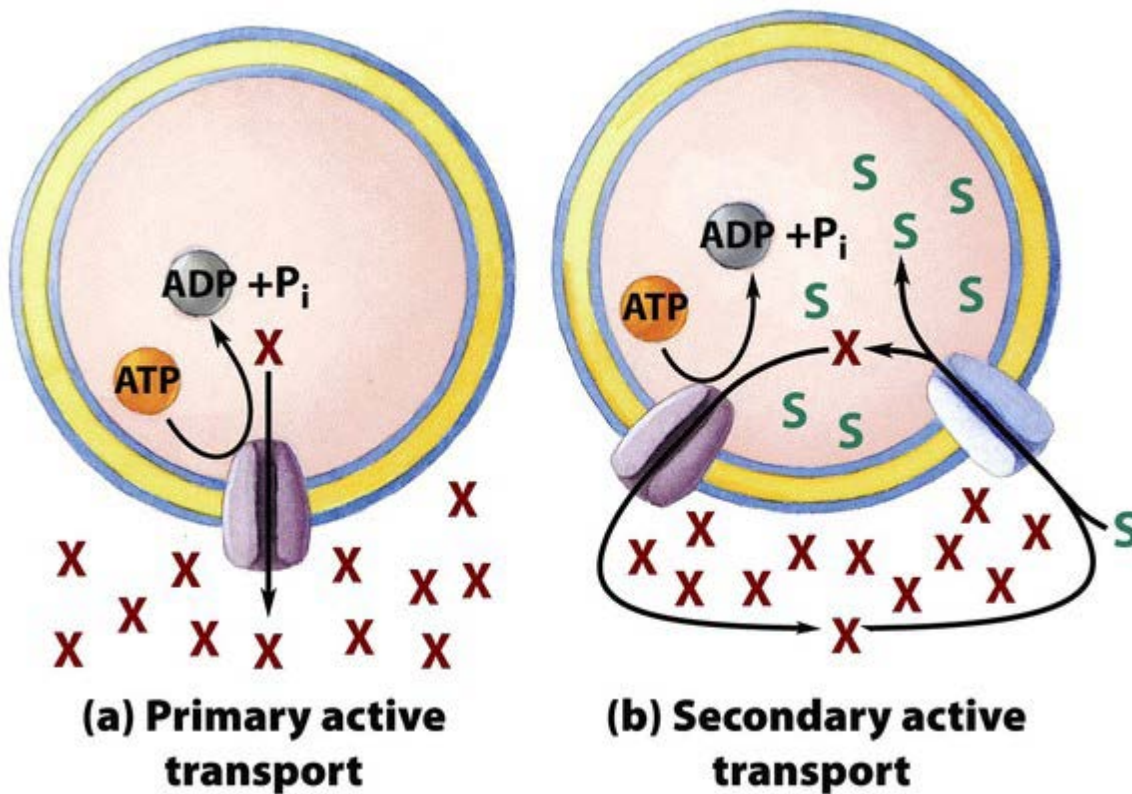

Hitrost prenosa do 10^9 s^{-1} kar je več kot hitrost encimsko kataliziranih reakcij.

Akvaporini pri sesalcih

TABLE 11–5 Permeability Characteristics and Predominant Distribution of Known Mammalian Aquaporins			
Aquaporin	Permeant (permeability)	Tissue distribution	Subcellular distribution*
AQP-0	Water (low)	Lens	Plasma membrane
AQP-1	Water (high)	Erythrocyte, kidney, lung, vascular endothelium, brain, eye	Plasma membrane
AQP-2	Water (high)	Kidney, vas deferens	Apical plasma membrane, intracellular vesicles
AQP-3	Water (high), glycerol (high), urea (moderate)	Kidney, skin, lung, eye, colon	Basolateral plasma membrane
AQP-4	Water (high)	Brain, muscle, kidney, lung, stomach, small intestine	Basolateral plasma membrane
AQP-5	Water (high)	Salivary gland, lacrimal gland, sweat gland, lung, cornea	Apical plasma membrane
AQP-6	Water (low), anions ($\text{NO}_3^- > \text{Cl}^-$)	Kidney	Intracellular vesicles
AQP-7	Water (high), glycerol (high), urea (high), arsenite	Adipose tissue, kidney, testis	Plasma membrane
AQP-8 [†]	Water (high)	Testis, kidney, liver, pancreas, small intestine, colon	Plasma membrane, intracellular vesicles
AQP-9	Water (low), glycerol (high), urea (high), arsenite	Liver, leukocyte, brain, testis	Plasma membrane
AQP-10	Water (low), glycerol (high), urea (high)	Small intestine	Intracellular vesicles

Aktivni transport topljencev proti koncentracijskemu gradientu

$$\Delta G_t = RT \ln \frac{C_2}{C_1}$$

Če je razlika v koncentraciji 10-kratna, za prenos 1 mola snovi potrebujemo 5,7 kJ

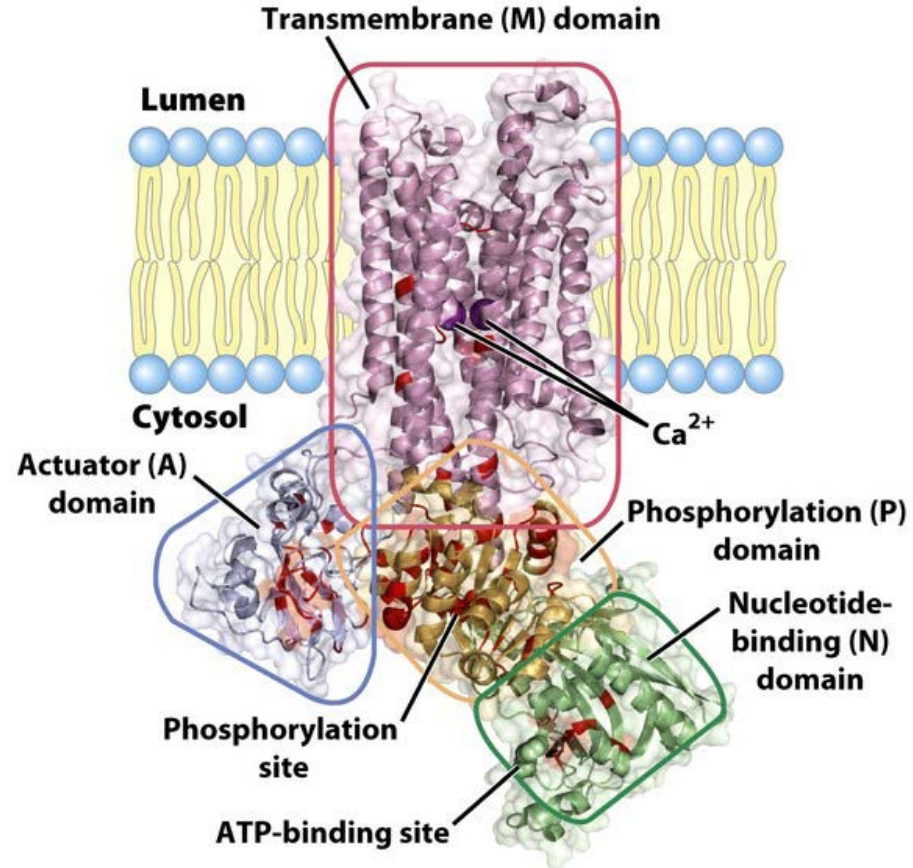
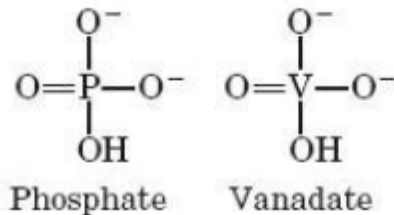
Primarni: prenos topljenca je direktno vezan na hidrolizo ATP.

Sekundarni: zaradi primarnega aktivnega prenosa je že vzpostavljen gradient X (pogosto natrijevi ioni). X lahko spontano potujejo v smeri elektrokemijskega gradienta.

Gibanje X vzdolž gradienta daje dovolj energije, da se skupaj z njimi PROTI elektrokemijskemu gradientu premikajo ioni S.

P-vrsta ATPaz – skupina aktivnih prenašalcev

- 70 pri človeku
- imajo Asp ostanek, ki se fosforilira
- Imajo 8 – 10 transmembranskih domen
- Vse inhibira vanadat, analog fosfata
- Ca⁺² črpalka je uniporter
- K⁺/Na⁺ ATP-aza je antiporter
- Črpalka protonov in K⁺ v želodcu

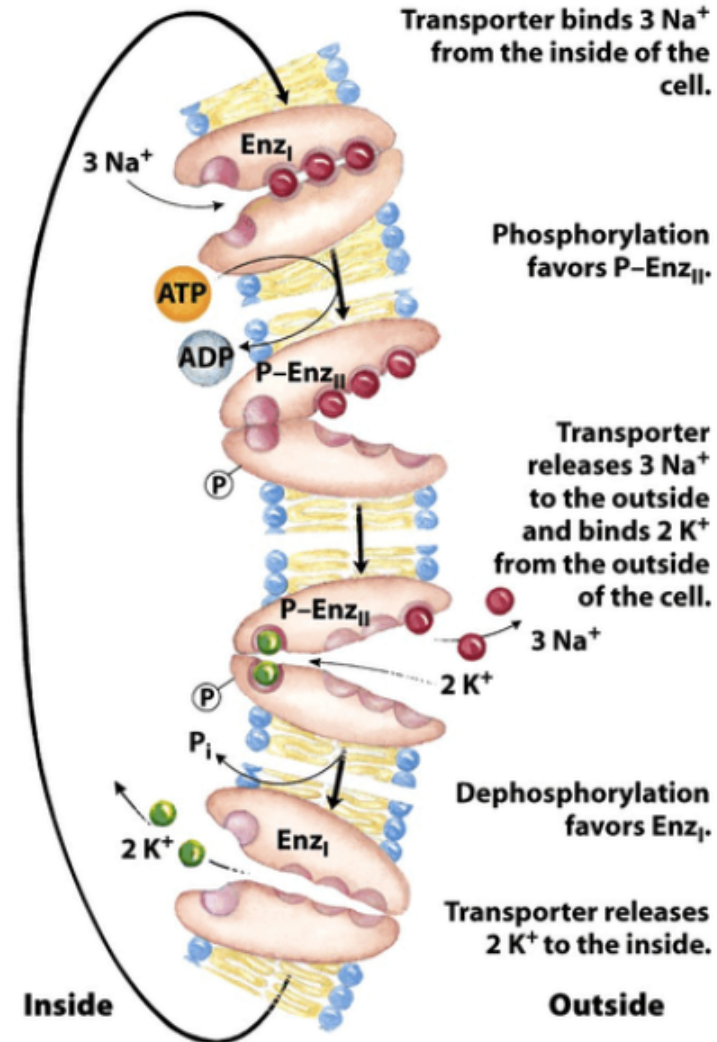
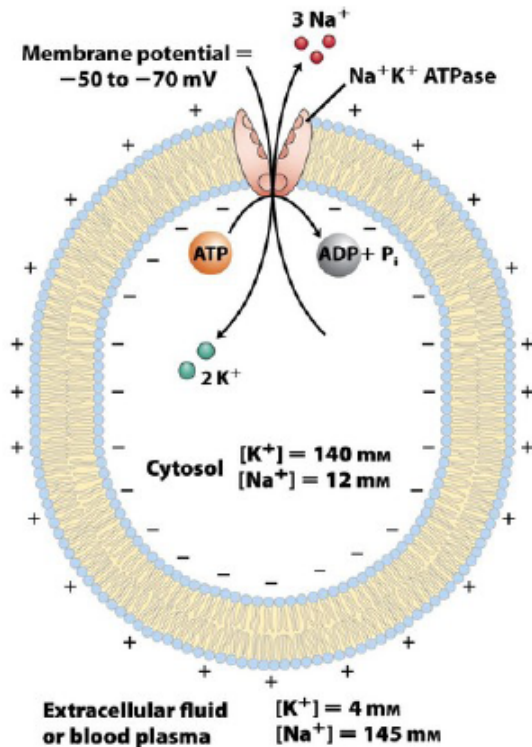

Črpalka kalcijevih ionov sarkoplazemskega retikuluma: SERCA

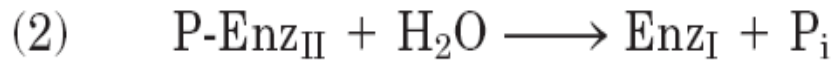
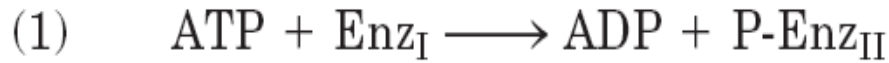
- Vzdržuje nizko koncentracijo kalcija v citoplazmi vseh celic.
- Vzdržuje visoko koncentracijo kalcija v lumnu ER – v miocitu lumen SER
- Sproščanje SER kalcija vzpodbudi krčenje mišic
- Velika konformacijska sprememba ob hidrolizi ATP, kar prenese 2 Ca iona

Na^+/K^+ ATP-aza

- Anti**port obeh kationov proti elektrokemijskemu gradientu
- Vzdržuje znotrajcelično koncentracijo Na in K ionov, vzdržuje membranski potencial
- Potencial vzdolž plazemske membrane je nujen za prenos živčnih impulzov
- Gradient Na ionov pomaga pri sekundarnem aktivnem transportu številnih snovi

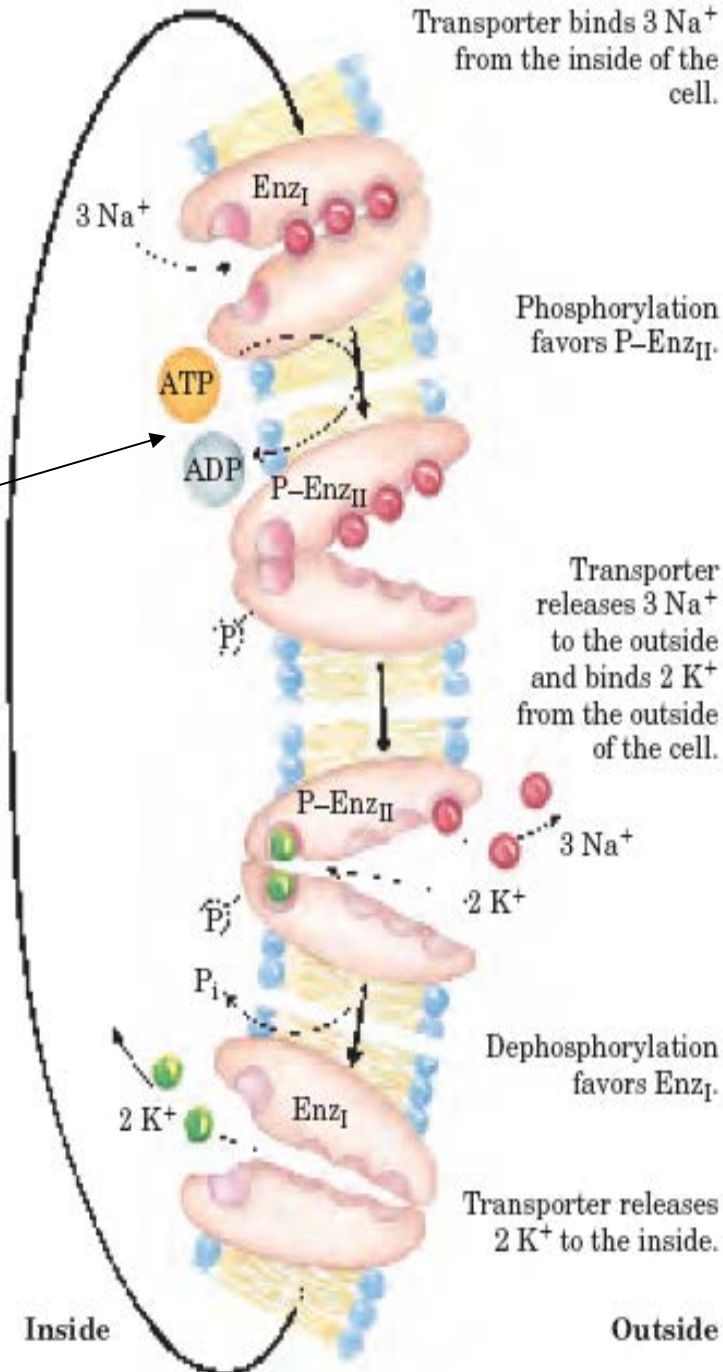

K/Na-ATPaza prenaša 3 Na⁺ ven in 2K⁺ v celico. Ustvari se transmembranski potencial – 50 do – 70 mV (znotraj negativen), ki se spontano podira, če prenašalec ne dela, zaradi počasne difuzije ionov nazaj (v smeri gradienta)

Energijo zagotavlja hidroliza ATP. Ta reakcija se sklopi s prenašalnim encimom in omogoča njegovo konformacijsko spremembo (Enz_I je v drugačni konformaciji (3D strukturi) kot P-Enz_{II})

Telo v mirovanju porabi 25 % ali več energije le za vzdrževanje transmembranskega potenciala.

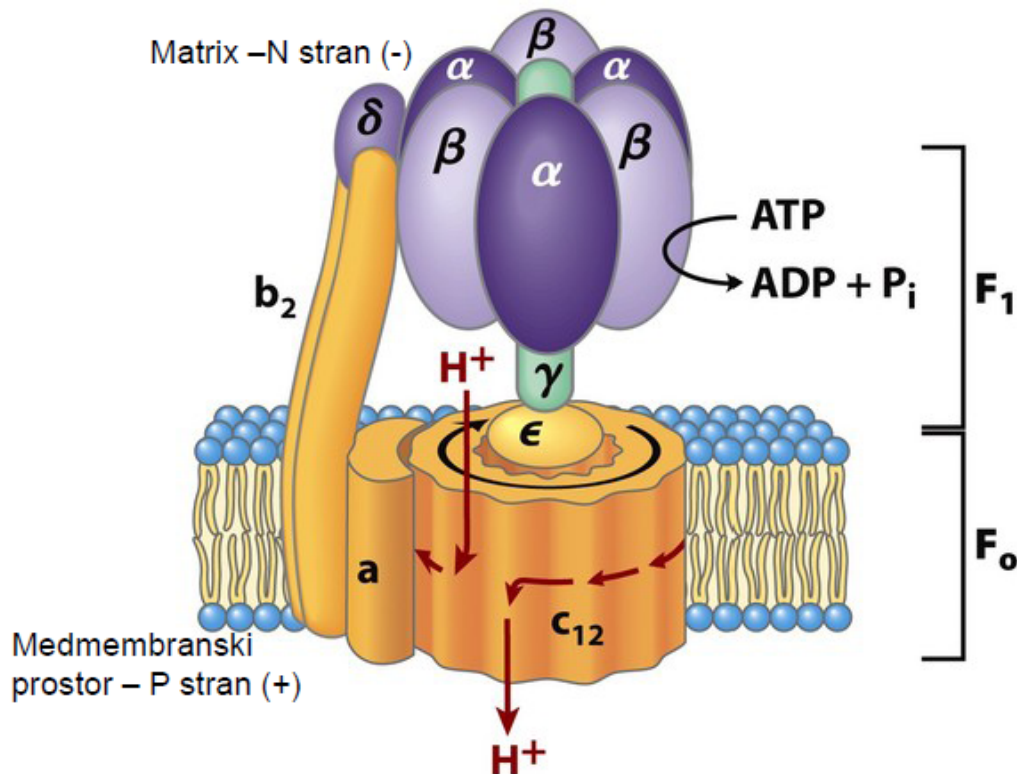
FoF1 ATPaza/ATP sintaza

-Je reverzibilna, z ATP povezana črpalka

-Črpa protone proti koncentracijskemu gradientu

-Protonski gradient daje dovolj energije da obrne reakcijo – sintetizira se ATP – od tod ime ATP sintaza!

-Sinteza ATP je osnova oksidativne fosforilacije v notranji mitohondrijski membrani. Prenos elektronov v dihalni verigi je sklopljen z oksidativno fosforilacijo – izvor kemično vezane energije ATP po presnovi (katabolizmu)

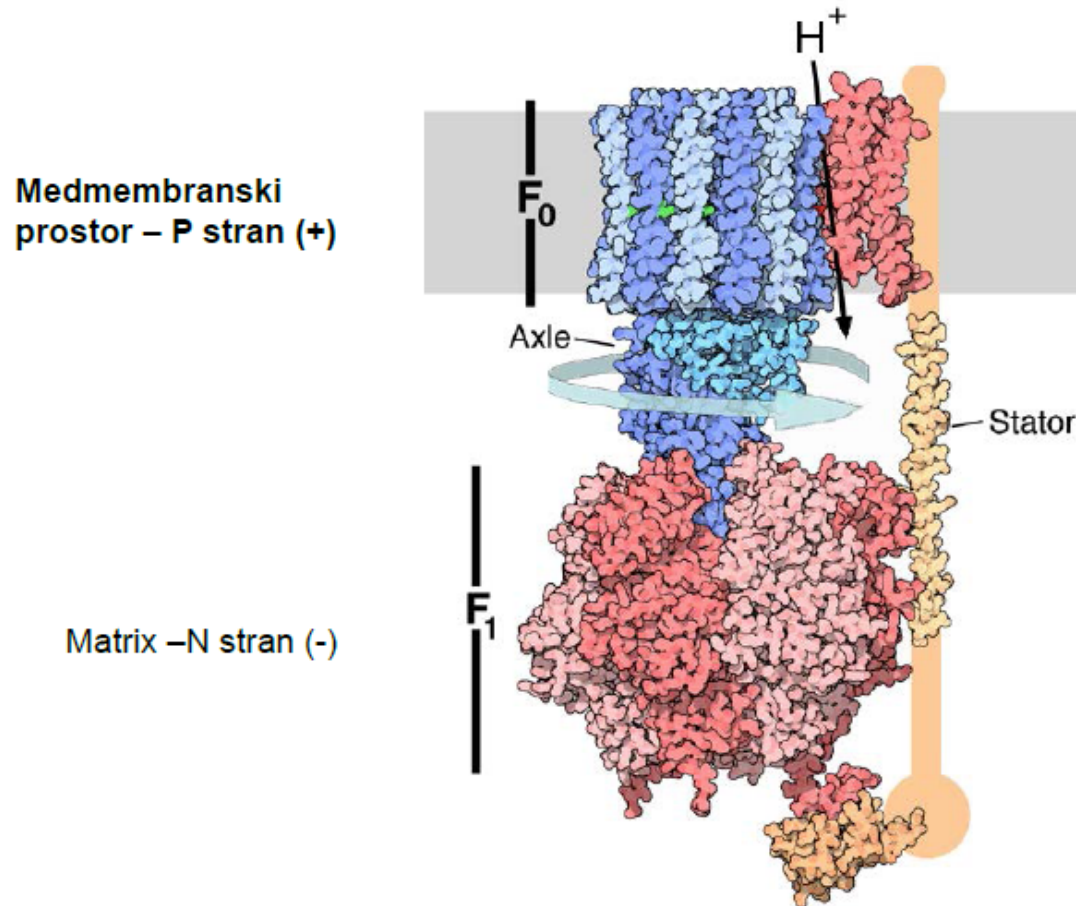
F_o je transmembranski kanal, skozi katerega se prečrpajo 4 protoni za ceno hidrolize 1 molekule ATP na podenoti F₁.

F_o se vrti glede na F₁ v eno ali drugo smer – to odloča o sintezi ali hidrolizi ATP.

Proces sinteze/hidrolize ATP je na FoF1 ATPazi/ATP sintazi reverzibilen

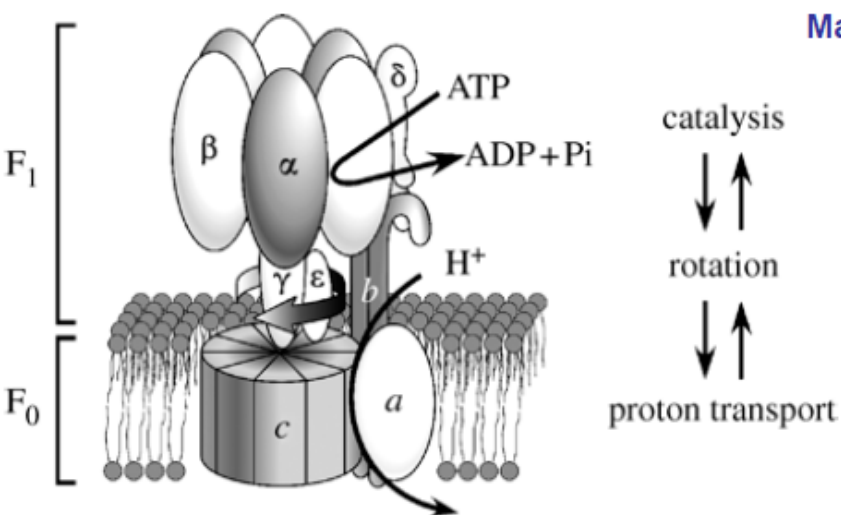
Energija protonskega gradienta se uporablja za sintezo ATP, toda enako verjetno je, da se hidroliza ATP porablja za črpanje protonov proti c gradientu v zunajmitohondrijski prostor (hidroliza 1 ATP zadošča za prenos ~ 4 protonov).

- Če F₀ podenota ni pritrjena na membrano, se dogaja le ATPazna aktivnost, ki je bila prva odkrita aktivnost tega kompleksa.

Protonska ATP sintaza tipa F je vrtljivi 2-delni nano-motor

Motor F_0 poganjajo “električne” sile. Predstavlja membransko protonsko turbino, ki se povezuje z motorjem F_1 na “kemični” pogon.

Matrix –N stran (-)

catalysis

↓ ↑

rotation

↓ ↑

proton transport

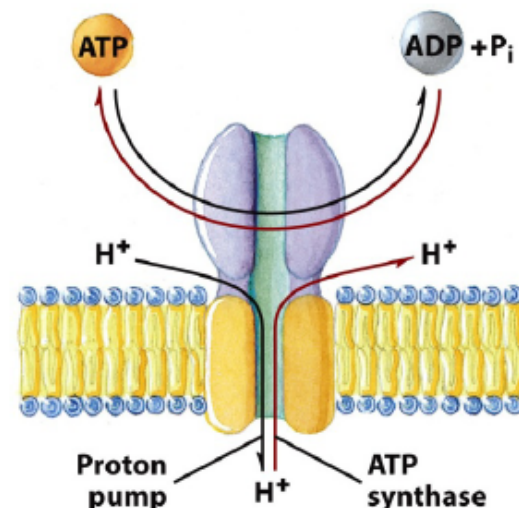

Figure 11-40
Lehninger Principles of Biochemistry, 7th Edition
© 2008, W. H. Freeman and Company

Lehninger, 2008

Medmembranski
prostor – P stran (+)

Vrtljive protonske in natrijeve ATPaze so reverzibilni molekularni motorji, ki povezujejo prenos ionov čez membrane z ATP sintezo ali ATP hidrolizo.

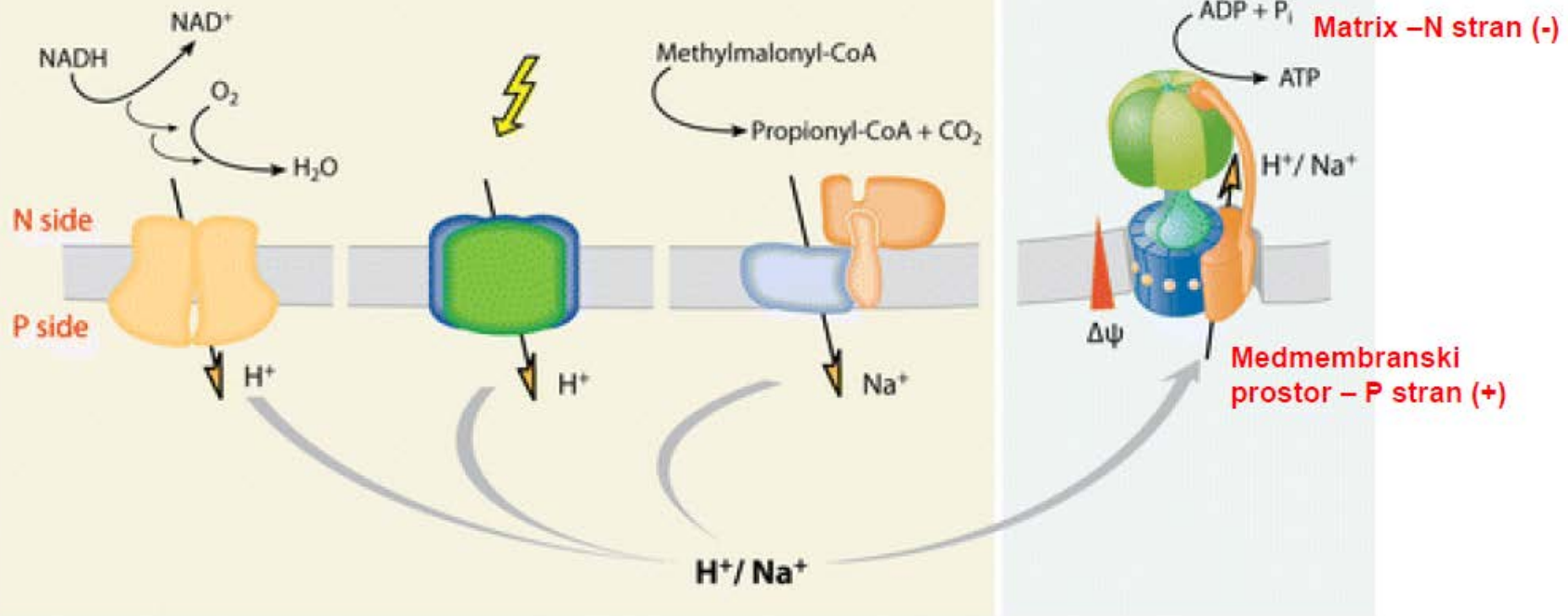
Protonski gradient omogoča sintezo ATP

Respiration
in mitochondria
and many bacteria

Photosynthetic reactions
in chloroplasts and
phototrophic bacteria

Decarboxylation
reactions in some
anaerobic bacteria

ATP synthesis by F-type
ATP synthases in almost
all organisms

ABC prenašalci uporabljajo ATP za prenos cele vrst molekul

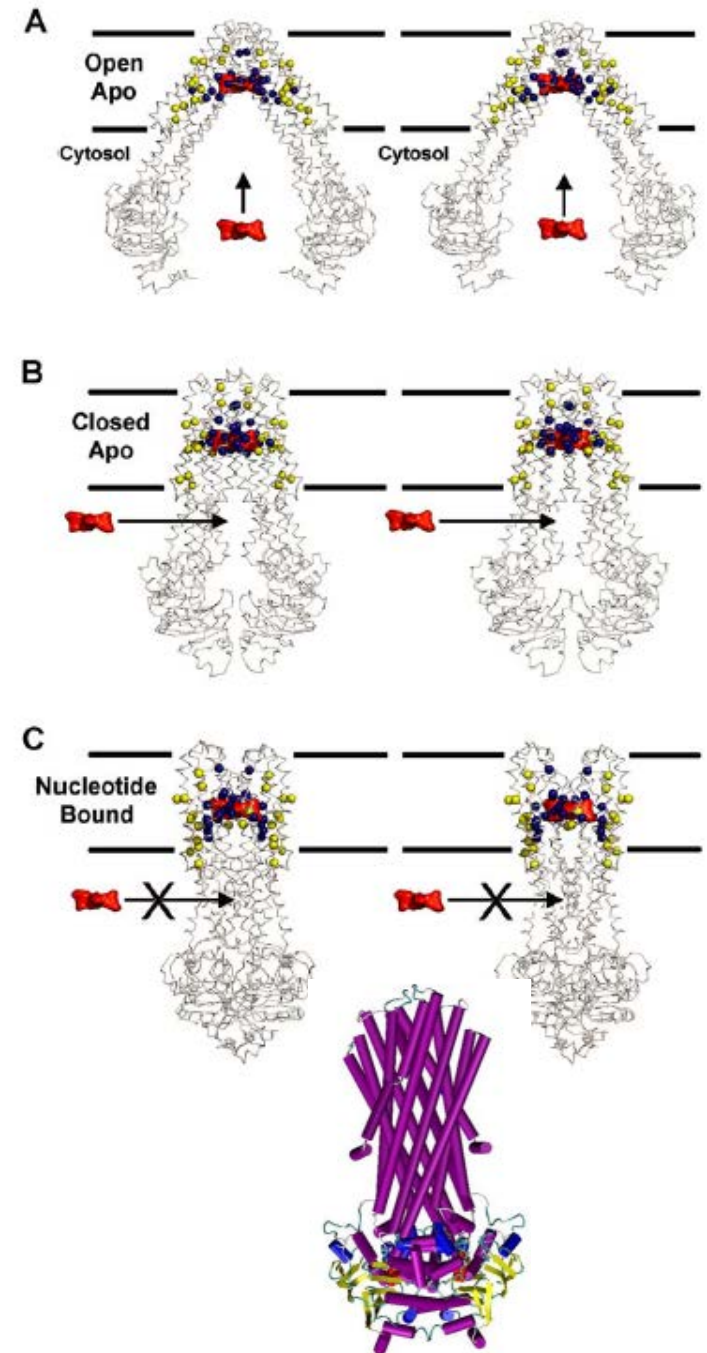
3 skupine: importerji (evkarionti nimajo), eksporterji in taki, ki niso transporterji (popravljanje DNA, RNA).

ABC transporterji (ATP Binding Cassette transporters) – velika družina črpalk, črpajo iz celic: aminokislino, peptide, proteine, kovinske ione, lipide, žolčne kisline, sterole, hidrofobne spojine (polutante, droge, zdravila)

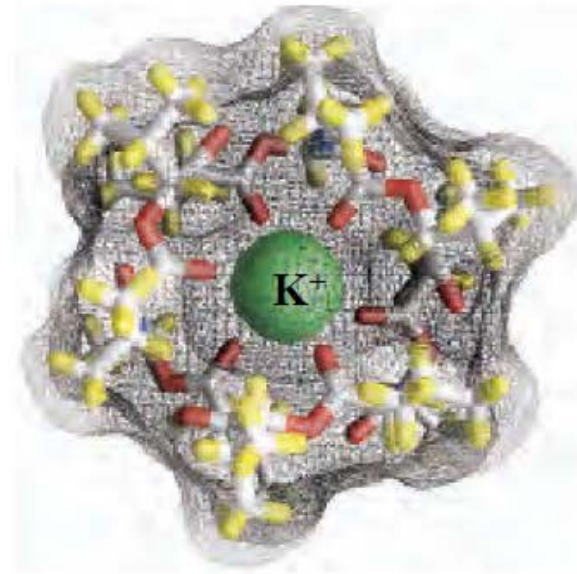
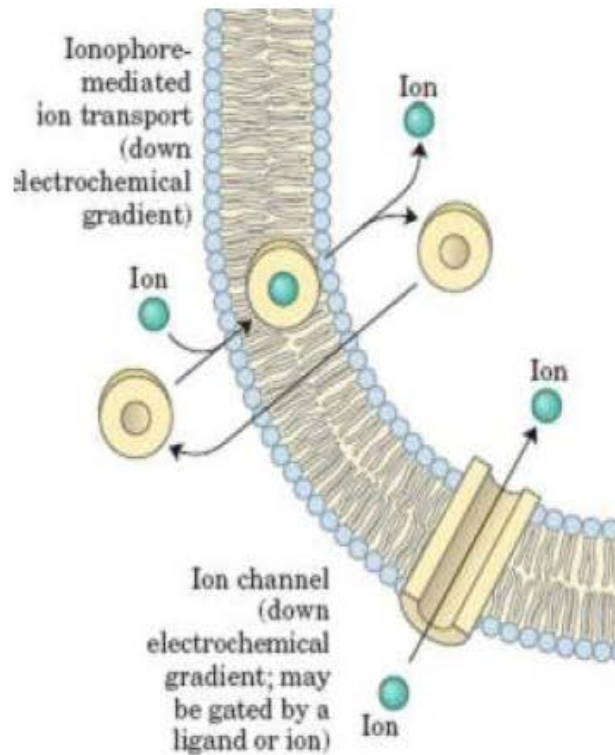
Znane mutacije v genu za ABC transporterje pri človeku – dedne bolezni (anemije, odpoved ledvic, cistična fibroza)

Pri človeku najbolj znan MDR1 (multi drug transporter) odgovoren za rezistenco nekaterih tumorjev na kemoterapevtska zdravila (adriamicin...)

ABC transporterji v bakterijah (*Streptococcus aureus*...) odgovorni za rezistenco bakterij – ciljano iščejo zdravila za inhibicijo bakterijskih ABC transporterjev

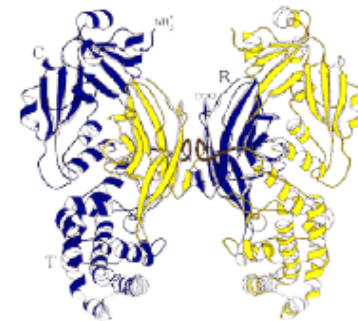
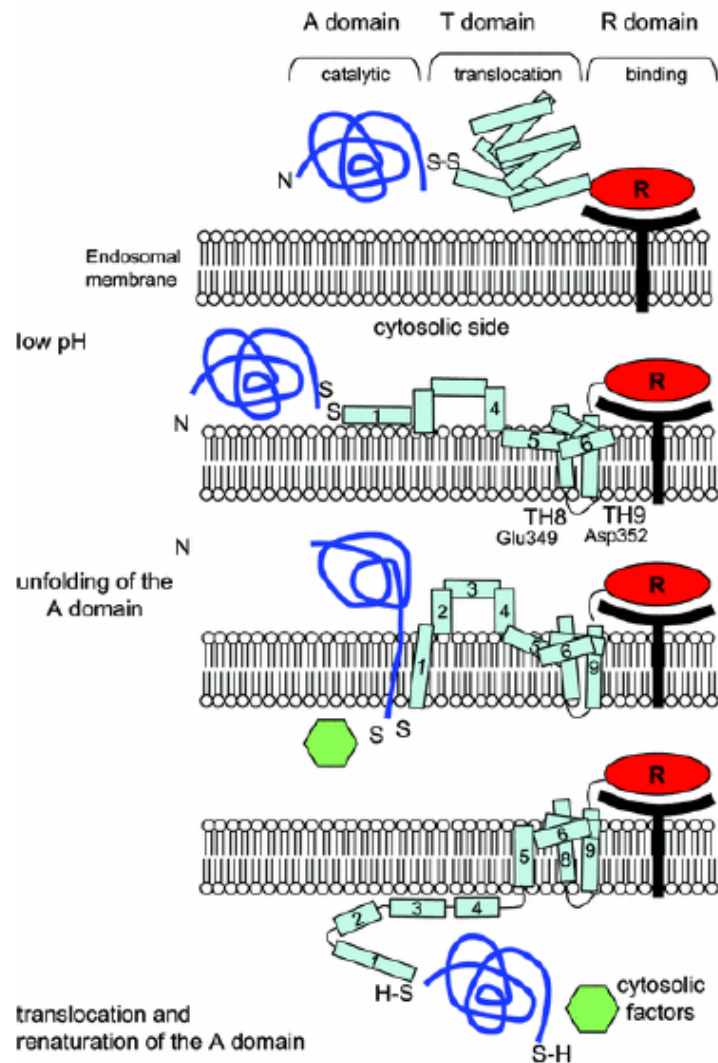
Ionofori preprečijo aktivni transport, ker porušijo elektrokemijski gradient vzdolž membrane

Ionofor valinomicin je antibiotik. Prenaša kalijeve ione čez bakterijsko membrano in poruši gradient.

Toksini, ki tovrijo pore – gram pozitivna bakterija *Diphtheria*

Translocation of single chain toxins,
the case of diphtheria toxin

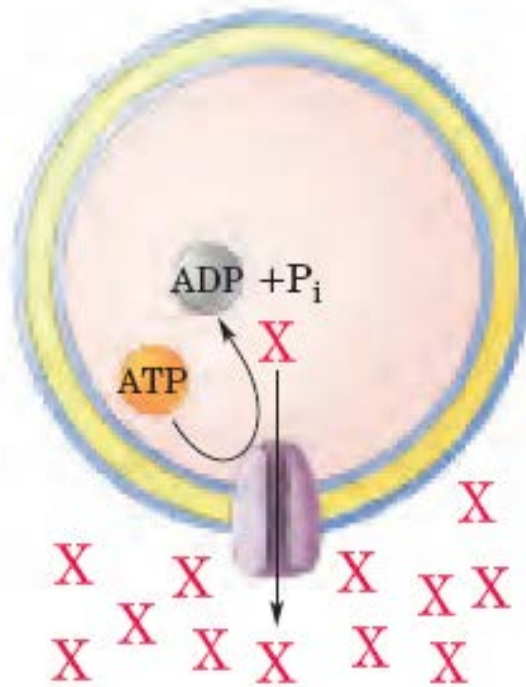

Toksin *Diphtherie* inhibira translacijo

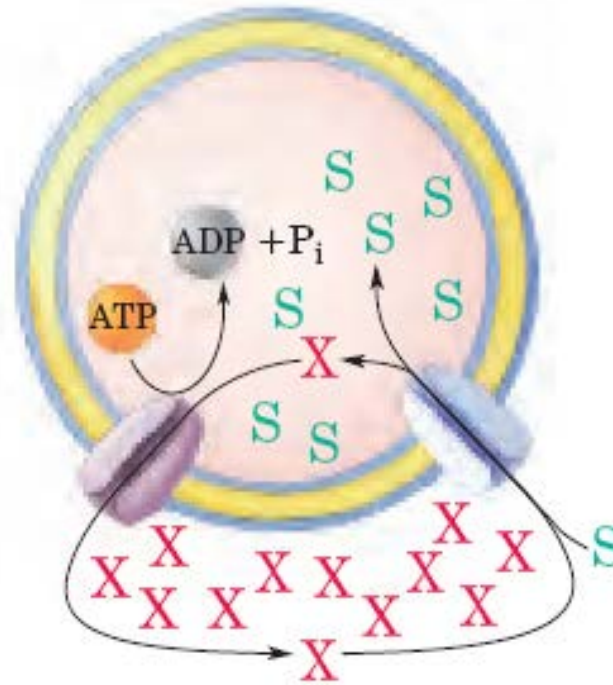

Proteoliza po okužbi
s toksinom te bakterije

PRIMARNI IN SEKUNDARNI AKTIVNI TRANSPORT

(a) Primary active transport

(b) Secondary active transport

‘Aktivno’ prenašanje **X** iz celice proti koncentracijskemu gradientu

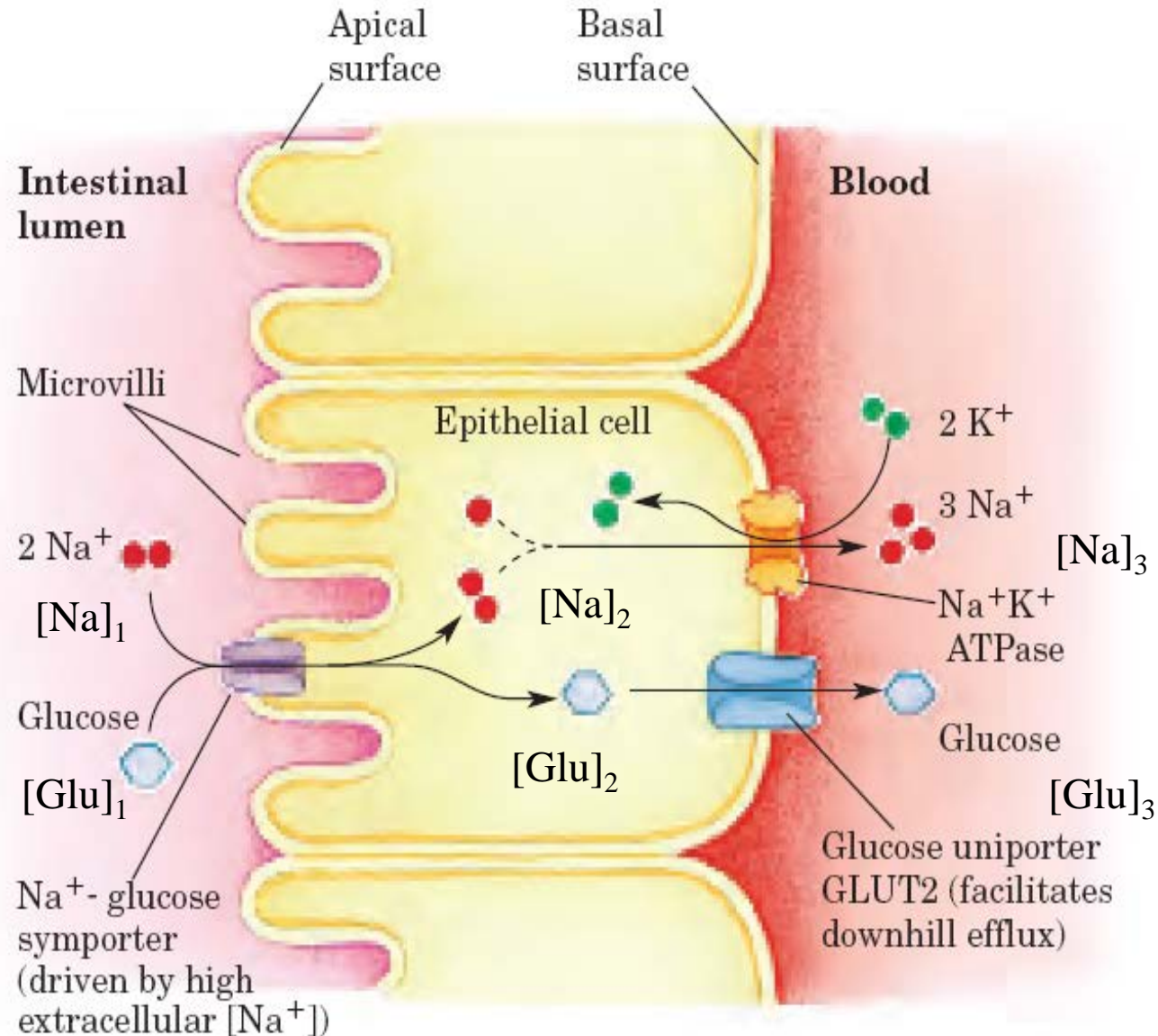
‘Aktivno’ prenašanje **X** iz celice proti koncentracijskemu gradientu in ‘pasivno’ vračanje **X** nazaj v celico skupaj s **S**, ki se tam koncentrira.

KOTRANSPORT GLUKOZE Z Na^+ IONI

Vir energije za cel proces je ATP

$$[\text{Na}]_1 > [\text{Na}]_2 < [\text{Na}]_3$$

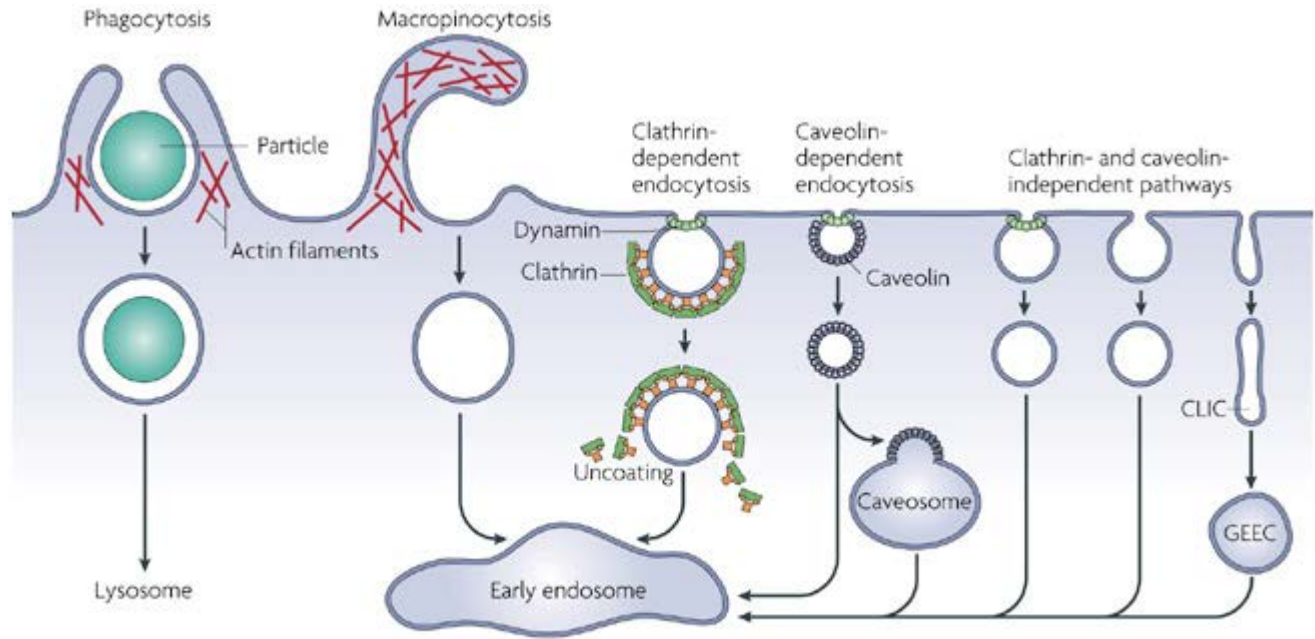
$$[\text{Glu}]_1 < [\text{Glu}]_2 > [\text{Glu}]_3$$

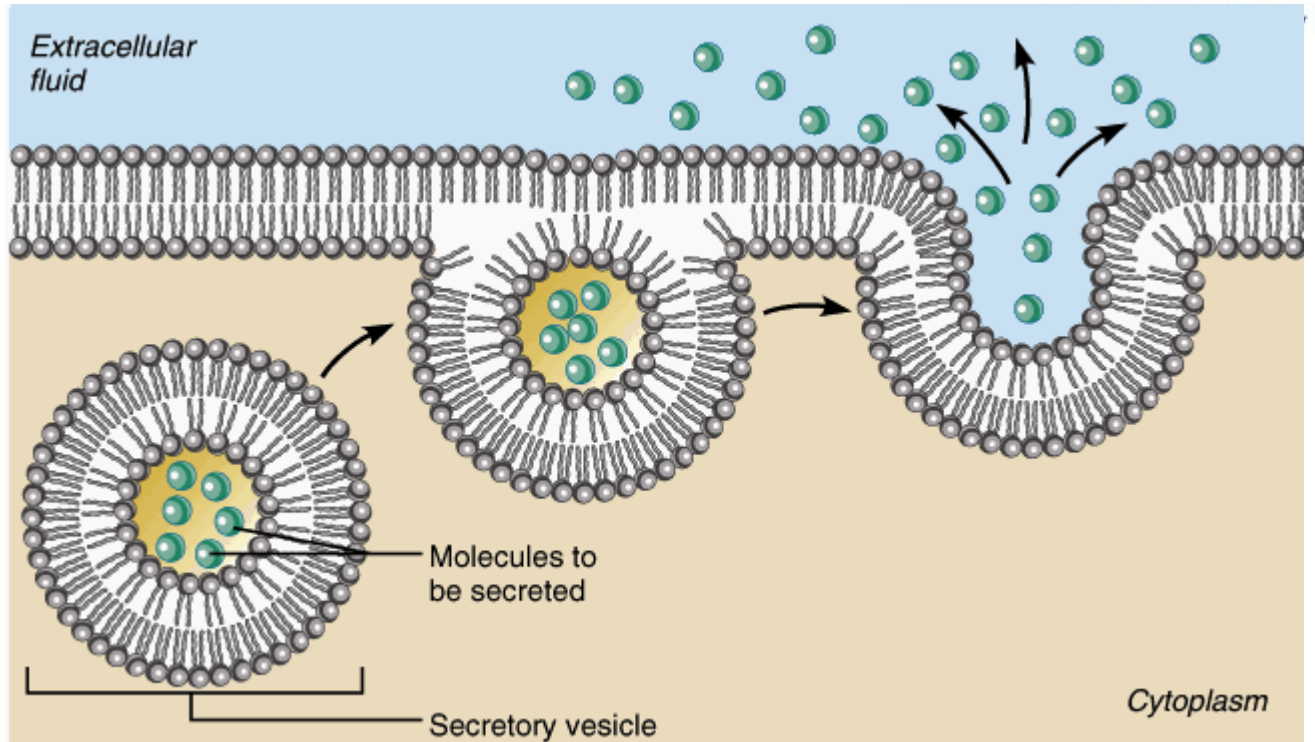
TRANSPORT VELIKIH MOLEKUL

ENDOCITOZA

Koncentracijski gradient ni pomemben! Energija se porablja za tvorbo vezikla (ukrivljenje membrane – hidroliza ATP in pomembna vloga proteinov). Prenašajo se velike molekule.

EKSOCITOZA

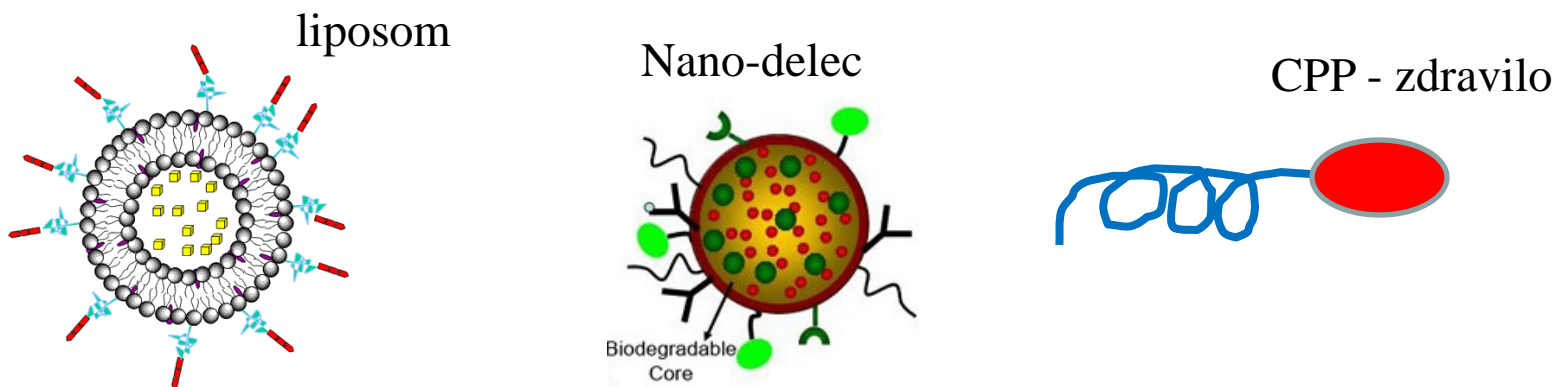

PRENOS SNOVI PREKO MEMBRANE – MEDICINSKI ASPEKT

dva primera:

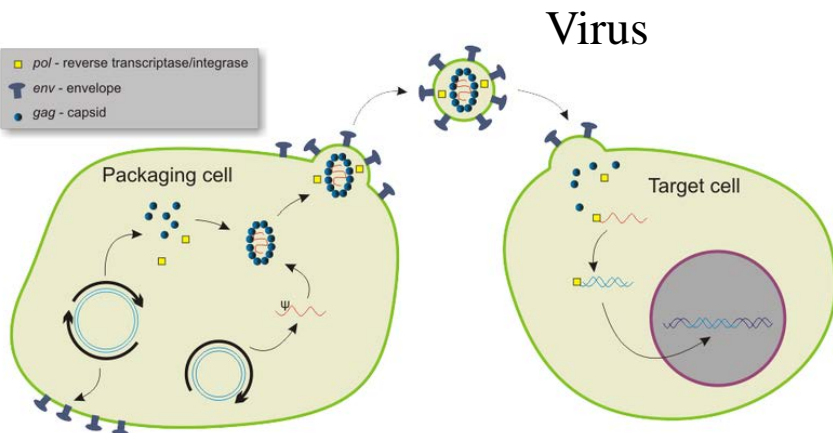
1. Prenos zdravilnih učinkovin v celico:

Nekatere učinkovine ne morejo prehajati membrane in jim je potrebno pomagati:

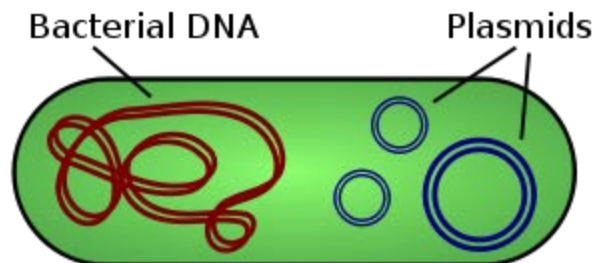

2. Prenos DNA in RNA v jedro celice za genske manipulacije:

Endocitotski vstop v celico

Plazmid vstopa čez pore

CPP siRNA

